

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Merilin Oja

**2017. JA 2018. AASTAL JÕUSTUNUD ERISOODUSTUSI
PUUDUTAVATE TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSTE
MÕJU EESTI ETTEVÕTETELE**

Lõputöö

Õppekava majandusarvestus ja ettevõtluse juhtimine,
peeriala majandusarvestus

Juhendaja: Kaidi Kallaste, PhD

Tallinn 2019

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 7752 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Merilin Oja

.....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 1547BDMR

Üliõpilase e-posti aadress: merilinoja@hotmail.com

Juhendaja: Kaidi Kallaste PhD

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Ester Vahtre

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

MÕISTED	5
LÜHIKOKKUVÕTE	6
SISSEJUHATUS	7
1. MAKSUDEST JA ERISOODUSTUSTEST ÜLDISELT	9
1.1. Maksude olemusest üldiselt	9
1.2. Tulumaksu ajalugu ja selle olemus	9
1.3. Ettevõtete poolt pakutavad erisoodustused	10
1.3.1. Eluasemekulude hüvitamine ja kodu-töö vaheline transport	12
1.3.2. Töötajate tervise edendamisega seotud kulutused	13
1.3.3. Ettevõtte sõiduautode kasutamine erasõitudeks	14
2. ERISOODUSTUSTEGA SEOTUD TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSED	17
2.1. Eluasemekulude ning kodu-töö vahelise transpordi kulude katmine	17
2.2. Töötajate tervise edendamisega seotud kulud	18
2.3. Ettevõtte sõiduautode kasutamine erasõitudeks	20
2.4. Ettevõttele kuuluva N1 kategooria sõiduki kasutamine erasõitudeks	22
3. JÕUSTUNUD ERISOODUSTUSI PUUDUTAVATE TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSTE MÕJU EESTI ETTEVÕTETELE	24
3.1. Küsitluse läbiviimise kord ja valimi kirjeldus	24
3.2. Ettevõtete pakutavad hüved töötajatele	27
3.3. Ettevõtete eelarve soodustuste võimaldamiseks töötaja kohta aastas	30
3.4. Kulutused eluasemekuludele enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs	31
3.5. Kulutused kodu- töö vahelise transpordile enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs	32
3.6. Töötajate tervise edendamisega seotud kulude katmine enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs	35
3.7. Ettevõtte sõiduautode kasutamise seotud kulud enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs	38
3.8. Järeldused ja ettepanekud	41
KOKKUVÕTE	43
SUMMARY	45
KASUTATUD ALLIKAD	47

LISAD	49
Lisa 1. Küsimustik.....	49

MÕISTED

Erisoodustus– on igasugune kaup, teenus, loonustasu või rahaliselt hinnatav soodustus, mida antakse isikule seoses töö- või teenistussuhtega, juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olekuga või pikaajalise lepingulise suhtega, olenemata erisoodustuse andmise ajast.(TuMS § 48 lg 4)

Ettevõtlus– on isiku iseseisev majandustegevus, mille käigus võõrandatakse kaupa või osutatakse teenust, olenemata tegevuse eesmärgist või tulemustest. Ettevõtlusena käsitatakse ka notari ja kohtutäituri ametitegevust. Ettevõtlusena ei käsitata äriühingu ja tema püsiva tegevuskoha vahelist teenuse osutamist. Riigi-, valla- ja linnaasutuse ning avalik-õigusliku juriidilise isiku tegevust käsitatakse ettevõtlusena üksnes siis, kui see tegevus kujutab endast nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ I lisas sätestatud majandustegevust või selliseid käesoleva seaduse § 1 lõikes 1 loetletud tehinguid ja toiminguid, mida saavad teha ka teised maksukohustuslased ning mille maksustamata jätmine mõjutab oluliselt konkurentsi. (KMS, § 2 lg 2)

Residendist füüsiline isik – isik, kui tema elukoht on Eestis või kui ta viibib Eestis 12 järjestikuse kalendrikuu jooksul vähemalt 183 päeval. Isik loetakse residentiks alates tema Eestisse saabumise päevast. Samuti on resident välisest riigist viibiv Eesti diplomaat (TuMS, § 6)

Residendist juriidiline isik – Eesti seaduse alusel asutatud juriidiline isik (va usaldusfond). Resident on ka Euroopa äriühing (SE) ja Euroopa ühistu (SCE), kelle asukoht on registreeritud Eestis. (TuMS, § 6)

Sõiduauto – M kategooria sõiduk on vähemalt neljarattaline, reisijateveoks konstrueeritud ja valmistatud mootorsõiduk. M1 kategooria (sõiduauto) on sõiduk, millel lisaks juhiistmele ei ole rohkem kui kaheksa istekohta. (Sõidukite ja masinate kategooriad, 2017)

N1 kategooria sõiduk – sõiduk, mis on vähemalt neljarattaline veoseveoks konstrueeritud ja valmistatud mootorsõiduk. N1 kategooria (kaubik) on sõiduk, mille täismass ei ületa 3,5 t. (Sõidukite ja masinate kategooriad, 2017)

LÜHIKOKKUVÕTE

Erisoodustused on ettevõtluse üheks oluliseks osaks nii ettevõtjatele kui ka ettevõtte töötajatele. Viimasel kahel aastal on vastu võetud mitmeid erisoodustusi puudutavaid tulumaksuseaduse muudatusi ning sellest olenevalt sooviti välja selgitada läbi lõputöö, kuidas on ettevõtjate soodustuse pakkumist mõjutanud antud muudatused.

Töö uurimisküsimusteks on:

- 1) Mida käsitletakse erisoodustusena ning mida mitte 2017. ja 2018. aastal?
- 2) Milliseid hüvesid andsid ettevõtjad töötajatele enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust?
- 3) Kas seadusemuudatus on täitnud oma eesmärgi st ettevõtjad on neid oluliseks ja vajalikuks pidanud st on soodustused rakendust leidnud?

Uuring viiakse läbi kvantitatiivsel meetodil, et teada saada, kuidas on maksumuudatused mõjutanud soodustuste pakkumist töötajatele ning hüvede andmisel tekkivat maksukoormust ettevõtjatele. Intervjuude käigus keskendutakse sellele, kas ettevõtted on maksumuudatuste tõttu hakanud pakkuma töös käsitletavaid soodustusi või kas ettevõtjad on muutnud töötajatele hüvitatavaid summasid. Ühtlasi uurib töö autor ka, kuidas on mõjutanud seadusemuudatused ettevõtte sõiduautode kasutusotstarvet ning ostuotsuseid.

Selgus, et eluasemekulusid ning töötajate kodu-töö vahelist transporti puudutava tulumaksuseaduse muudatuse jõustumine ei suurendanud nimetatud soodustuste pakkumist. See-eest tervise edendamise seotud kulude hüvitamine töötajatele suurenes oluliselt pärast tulumaksuseaduse jõustumist. Ühtlasi selgus, et seadusemuudatus, mis puudutas ettevõtte sõiduauto kasutamist erasõitudeks, mõjutab tulevikus ettevõtete sõiduautode soetamist ning sellisel juhul kilovattide jälgimist.

Võtmesõnad: eluasemekulude hüvitamine, töötajate tervise edendamise seotud kulutused, kodu-töö vaheline transport, ettevõtte sõiduauto kasutamine erasõitudeks, maksumuudatused, tulumaksuseadus, erisoodustus.

SISSEJUHATUS

Erisoodustused on ettevõtluse üheks oluliseks osaks nii ettevõtetele kuid eelkõige just nende töötajatele. Suure osa riigi tulullikatest moodustavad maksudest laekuvad tulud, millega kaetakse erinevate institutsioonide tegevuskulusid. Muudatused, mis puudutavad erisoodustusi, on ettevõtluses väga aktuaalne teema ning sel põhjusel vajab antud teema analüüsimist, uurides kuidas on tulumaksuseaduse muudatused mõjutanud Eesti ettevõtete käitumist.

Viimasel kahel aastal on vastu võetud mitmeid erisoodustusi puudutavaid seadusemuudatusi. Põhilisteks muudatusteks olid: võimalus maksuvabalt katta töötajate eluaseme, kodu-töö vahelise transpordi ning tervise edendamise seotud kulusid ja ettevõtte segakasutuses oleva sõiduauto kilovatipõhine maksustamine. Mõned nimetatud seadusemuudatustest võeti ettevõtjate poolt hästi vastu, kuid põhilise tähelepanu osaliseks sai sõiduautode mootorivõimsuse põhine arvestus. Tulumaksuseaduse muudatused muutsid omakorda ka käibemaksu- ja sotsiaalmaksuseadust ning mitmeid teisi seadusi.

Lõputöö eesmärk on välja selgitada, kuidas on jõustunud tulumaksuseaduse muudatused mõjutanud Eesti ettevõtjate käitumist soodustuste pakkumisel.

Nii mitmete maksumuudatuste lühikese ajavahemiku jooksul jõustumine pani ettevõtjad olukorda, kus tuli otsustada, kas, milliseid ja kui suures summas soodustusi edaspidi oma töötajatele pakkuda soovitakse. Käesolevas lõputöös käsitletakse nelja jõustunud tulumaksuseaduse muudatust. Nendeks on:

- töötajate eluasemekulude hüvitamine;
- töötajate kodu-töö vahelise transpordi hüvitamine;
- töötajate tervise edendamise seotud kulutuste hüvitamine;
- ettevõtte sõiduautode kasutamine erasõitudeks.

Käesolev lõputöö jaguneb kolmeks peatükiks. Esimeses ja teises peatükis tuginetakse teoreetilistele allikatele nagu raamatud ja erinevad internetiallikad, kus käsitletakse töös

käsitletavaid soodustusi ning seaduse muudatusi. Kolmandas peatükis keskendub autor küsitluse (Lisa 1) käigus saadud informatsioonile ning selle analüüsile.

Praktilises osas soovitakse välja selgitada, kuidas on seadusemuudatused mõjutanud ettevõtete käitumist. Küsitluse eesmärk on teada saada, milliseid soodustusi pakkusid ettevõtjad enne ning pärast tulumaksuseaduse muudatuste jõustumist ning kas täiendavad maksuvabastused leiavad rakendamist. Analüüsimeetodina kasutatakse võrdlevat analüüsi.

Lõputöö eesmärgi täitmiseks toob autor välja peamised uurimisülesanded. Töö esimeses pooles uuritakse maksude olemust üldiselt, tulumaksu ajalugu ja selle olemust ning antakse mõningane ülevaade erisoodustustest ning käsitletakse uuritavaid soodustusi ja rakendunud tulumaksu seadusemuudatusi lähemalt. Töö teises pooles analüüsib autor küsitluse käigus saadud vastuseid valitud nelja näitaja kohta enne ja pärast maksumuudatuste jõustumist, et välja selgitada, milliseid hüvesid andsid ettevõtjad töötajatele enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust. Lisaks sellele soovitakse välja selgitada kas seadusemuudatus on täitnud oma eesmärgi st kas soodustused on ka reaalselt rakendust leidnud ettevõtjate seas. Selleks, et analüüsi oleks võimalik teha võimalikult täpselt, jälgis autor pingsalt ettevõtete suurust ning tegevusvaldkonda, et saada vastused võimalikult paljudelt erinevate näitajatega ettevõtjatelt.

Autor loodab töö koostamisega jõuda seisukohtadeni, millest väljenduksid, kas muudatused mõjutasid ettevõtete käitumist ning milliseid muudatusi tõi ettevõtjatele kaasa maksumuudatuste jõustumine.

1. MAKSUDEST JA ERISOODUSTUSTEST ÜLDISELT

1.1. Maksude olemusest üldiselt

Riik vajab oma tegevuseks vahendeid. Põhilise osa nendest kogub ta maksude näol. Maks on (riigi)võimu poolt (riigi) enda kasuks kehtestatud kohustuslik makse, mis maksumaksjale otsest kasu ei anna. Maksu iseärasuseks on kohustuslikkus ja vastuteene puudumine. (Ulst, Manson, 1996, 15) Tänapäevases mõistes on maks seadusega kindlaks määratud rahaline kohustus, mille füüsilised ja juriidilised isikud peavad tasuma ettenähtud korras ja tähtaegadel riigi või kohaliku eelarve tuludesse. (Hagelberg 2007, 142)

Makse nõuab sisse ja kehtestatud korra täitmise üle teostab järelvalvet Maksu- ja tolliamet. Maksusüsteemi, maksumäärad ja maksustamise reeglid kinnitab parlament. Kõik see on praegustes tingimustes fikseeritud maksukorralduse seaduses ja kohalike maksude seaduses. Kogu sellealase eeltöö teevad teadlased ja riigiametnikud rahandusministeeriumist, justiitsministeeriumist ning teistest ametkondadest. (Hagelberg 2007, 142)

Igal maksul on kindel roll nii eelarves tulubaasi kujundamisel kui ka ühiskonnas kulgevate protsesside reguleerimisel. Maksud on alati, ka Eesti taasiseseisvumisele järgnenud ajal, olnud rahaasjade ajamisel poliitilise võitluse objektiks. Seda põhjusel, et kõik maksudega seonduv on ühel või teisel viisil seotud riigi tulude, majanduse ja inimeste heaoluga. (Hagelberg 2007, 142)

1.2. Tulumaksu ajalugu ja selle olemus

Läbi ajaloo on maksustamise põhiobjektiks olnud isiku vara. Tulumaks võeti esmakordselt kasutusele alates 19. saj algusest ning kehtestati riikide erakordselt suurte sõjakulude katmise vajadusest. Kui algul nõuti tulumaksu vaid suure sissetulekuga isikutelt, siis koos riiklike investeeringute kasvuga infrastruktuuri, laienes ka tulumaksubaas ning seda hakati kinni pidama töötajatele väljamakstavalt palgalt – nn allikamaks. (Tammert 2003, 147-148)

Tulumaks on tänapäeval riigi ja selle erinevate valitsemistasandite tegevuse finantseerimiseks vajaliku tulu hankimisel üks kõige enam tulu sisse toovaid makse. Seetõttu on ka loomulik, et maksupoliitilistes diskussioonides ja uuringutes on tulumaksuga seotud küsimused valitseval positsioonil. See tuleneb mitte ainult tulumaksu tähtsusest riigi fiskaal- ja sotsiaalpoliitikale, vaid ka selle suurest mõjust maksukohustuslaste käitumisele. Enne ärialaste või isiklike finantsotsuste langetamist analüüsivad maksukohustuslased põhjalikult erinevaid arengustsenaariume ning nendest tulenevaid tulu ja kulu muutumise võimalusi, et leida soodsaim variant planeeritava tehingu tegemiseks – seda nimetatakse maksude planeerimiseks. (Tammert 2003, 147)

1.3. Ettevõtete poolt pakutavad erisoodustused

Enamik tööandjaid pakuvad töötajatele erisuguseid eeliseid, et muuta üldine töökeskkond oma praegustele töötajatele meeldivaks ja potentsiaalsetele töötajatele atraktiivsemaks. Neid lisatasusid, mida tavaliselt nimetatakse erisoodustusteks, loetakse tööandja hüvitisteks, kuid need ei kuulu töötaja maksustavasse tulusse. Erinevad erisoodustused on olemas ja pakutavad teenused erinevad tööandjast olenevalt, kuid enim levinud hüvitis on tasemeõppekulude katmine, sportimisvõimaluste võimaldamine ning kodu-töö vaheline transport. (What are... 2018)

Erisoodustus on põhimõtteliselt mis tahes rahaline hüvitis töötaja jaoks, see võib olla seotud näiteks meditsiiniliste teenuste osutamisega kui ka ettevõtte autode kasutamisega. Erisoodustustega otsib tööandja võimalusi, kuidas meelitada ja premeerida oma töötajaid. Paindliku erisoodustuse paketi kasutamine tähendab, et töötajad saavad ise valida endile sobivad hüvitised ja otsustada millise ettevõtja teenuseid soovitakse kasutada. Töötajatele võidakse anda vastava erisoodustuse eelarve ning võimalus oma hüvitiste paketti ise hallata. Hüvitiste vahel, mis võivad olla maksuvabad ja maksustatavad, võib olla peen eraldusjoon. (Making the... 2017)

Erisoodustused hõlmavad endas näiteks ettevõtte sõiduauto kasutamist, mida tööandja pakub töötajale. Allahindluseid teenustele, spordiklubide liikmemaks, piletid meelelahutus- või spordiüritustele. (Employee... 2018)

Erisoodustuseks tulumaksuseaduse (TuMS) mõistes on igasugune kaup, teenus, loonus tasu või rahaliselt hinnatav soodustus, mida antakse TuMS § 48 lg 3 nimetatud isikule, kelleks on erisoodustusega maksustamisel (Villems 2009, 6):

töölepingu alusel töötav isik;

- avalik teenistuja;
- juhtimis- või kontrollorgani liige;
- füüsiline isik, kes müüb tööandjale kaupu pikema aja jooksul kui kuus kuud;
- töövõtu-, käsundus- või muu võlaõigusliku lepingu alusel töötav või teenust osutav füüsiline isik.

Erisoodustuseks ei ole mitte igasugused tasuta või soodushinnaga tehingud, vaid ainult sellised, mille puhul on samaaegselt täidetud kõik neli kriteeriumi (Saag, Tingas 2006, 10):

- tööandja annab;
- töötaja saab;
- töösuhtes tuleneva;
- rahaliselt hinnatava hüve.

Kui kas või üks nendest loetletud komponentidest puudub, siis ei ole tulumaksuseaduse tähenduses tegemist erisoodustusega. (Saag 2006, 10)

Erisoodustuste hulka ei kuulu rahalised väljamaksed, mida tavaliselt loetakse palgaks, lisatasuks, juurde makseks, juhtimis- või kontrollorgani liikme tasuks või tasuks müüdüd kauba või osutatud teenuse eest. (Tammert 2003, 195) Erisoodustuseks ei saa lugeda igasugust töötaja huvides tehtud kulu, vaid ainult sellist, millest töötaja saab otseselt isiklikku kasu, st üldjuhul teevad töötajad selliseid kulusi oma maksustatud palgatulust. (Saag, Tingas 2006, 17)

Kuigi oma olemuselt on erisoodustus füüsilisest isikust saaja tulu, on vastavalt TuMS-le erisoodustuste tulumaksu maksjaks tööandja ehk erisoodustuse tegija. Tööandja mõiste on defineeritud TuMS § 48 lg-s 2 ning tööandjaks, kes peab maksma makse töötajale tehtud erisoodustustelt, on (Villems 2009, 6):

- füüsilisest isikust tööandja;
- residendist juriidiline isik;
- Eestis püsivat tegevuskohta omav või tööandjana tegutsev mitteresident;
- Eesti riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse asutus, kes teeb maksustatavaid erisoodustusi.

Lühidalt on erisoodustused hüvitised, mida pakutakse töötajatele lisaks nende palgale. (Kokemuller 2018) Maksutehnilistel kaalutlustel on maksumaksjaks erisoodustuse puhul töötaja asemel tööandja. Sellega vabastatakse töötaja vastutusest saadud erisoodustuste deklareerimise ja maksustamise eest, mis nii mõnelgi juhul oleks komplitseeritud, sest erisoodustus võib olla antud anonüümsele töötajate grupile. Samuti võetakse sellega töötajatelt vastutus tööandja ja võimalike vigade eest maksuarvestuses. Seega vastutab erisoodustuse deklareerimise ja sellelt maksude tasumise eest Eestis töötamise korral alati ja ainult tööandja. Kuna maksukohustuslaseks on sellisel juhul tööandja, ei kaasne töötajale maksuriske, kui ta saab erisoodustuse ja kui tööandja jätab selle deklareerimata või maksud sellelt tasumata. (Saag, Tingas 2006, 9)

Erisoodustuse kontekstis on väga oluline meeles pidada, et erisoodustusena maksustatakse töötaja tulu, mitte aga tööandja kulu. Nimelt ei pruugi alati erisoodustuse andmisega tööandjale kulusid kaasneda. Seega kui on kahtlusi, et tegemist võib olla erisoodustusega, tuleks esmalt küsida, kas töötaja on saanud tulu. Kui töötaja vara ei ole kasvanud või tema kulud ei ole vähenenud, siis ei ole töötaja tulu saanud ning seetõttu ei saa rääkida erisoodustusest. (Saag, Tingas 2006, 10)

Lisaks töötajate rahalisele kompensatsioonile erisoodustuse näol, pakub erisoodustus tööandjale töötajate värbamise seisukohalt suurt kasu. Erisoodustus võib olla ka tööandjale üheks võimaluseks meelitada soovitud talenti enda juurde tööle ning seda mitte ainult palga alusel. Pakkudes tulevasele töötajale erisoodustusi on tööandjal eelis leida endale vajalikke või soovitud töötajaid. (Kagen 2018) Erisoodustus on väärtuslikuks boonuseks töötajatele ning tööandjatele just ettevõtte personali püsima jäämise vahendiks. (What are... 2018)

1.3.1. Eluasemekulude hüvitamine ja kodu-töö vaheline transport

Tulumaksuseaduses toodud erisoodustuste näidisloetelu nimetab ühe erisoodustuse liigina töötaja eluasemekulude täieliku või osalise katmise. Seaduses on mõeldud olukordi, kus eluruumide omanik on töötaja või kolmas isik, mitte aga tööandja. Sellisel juhul hüvitab tööandja töötaja kodu elektri-, soojusenergia-, vee- või kanalisatsioonikulud või töötaja poolt tasumisele kuuluva üürisumma. Kui töötaja vajab neid eluruume elamiseks, on selline kulude hüvitamine käsitletav just erisoodustusena. Eluasemekulude hüvitamisel on erisoodustuse andmise aeg kalendrikuu, mil tööandja hüvitab töötaja kulu ning erisoodustuse hinnaks on tööandja poolt hüvitatud summa. (Saag, Tingas 2006, 46)

Kui aga töötaja kasutab (elu)ruume tööandja huvides, ei ole selline kulude hüvitamine töösuhtest tulenev hüve ning seega langeb ära erisoodustuse maksustamise küsimus. Näitena võib tuua, kui töötaja kasutab eluruume osaliselt tööülesannete täitmiseks (kodukontor, kaugtöö, telefonimüük jne) ja tööandja hüvitab seetõttu teatud osa eluruumide kasutamise ja/või üürimisega seotud kuludest. Siinjuures on ühest küljest väga oluline tõendada, et töötaja tõesti kasutas kodu töökohana ning teiselt poolt on tähtis, et tööandja hüvitatavate kulude osakaal oleks õigesti määratud. (Saag, Tingas 2006, 46) Proportsioonide arvestamisel tuleks eraldada ruumid ja teenused, mida kasutatakse eranditult ettevõtluse tarbeks (näiteks kasutatakse tööülesannete täitmisel kolmetoalise korteri ühte tuba vms) Ka kõneeristuste puhul saab ettevõtlusega seotud ja erakõned selgelt eristada. Seejärel tuleb välistada kulud, mida mingil juhul ettevõtluse tarbeks ei kasutata ning määrata proportsioonid nendele kulutustele, mida kasutatakse töötaja teiste pereliikmete poolt ja ka töötaja enda poolt isiklikel eesmärkidel ning pole selgelt mõõdetavad (töö otstarbel kasutatavas ruumis puudub eraldi elektri-, kütte- ja veekulu mõõtja). (Villems 2009, 14)

Erisoodustuseks ei loeta kulutusi töötajate transpordiks elukoha ja töökoha vahel, kui ühistransporti kasutades ei ole võimalik seda teekonda läbida mõistliku aja- või rahakuluga või kui puudega töötajal ei ole võimalik kasutada ühistransporti või ühistranspordi kasutamine põhjustab liikumis- ja töövõime olulist langust. (Villems 2009, 18)

1.3.2. Töötajate tervise edendamise seotud kulutused

Sageli võimaldavad äriühingud oma töötajatele teatud sportimisvõimalusi, näiteks pakutakse võimalust kasutada jõusaali, käia ujumas jne. Mõned ettevõtted käsitlevad sellist kulu täies ulatuses erisoodustusena ning teised väidavad, et tegemist on ettevõtluseks tarviliku kuluga, kuna füüsiliselt aktiivsed ja sportivad töötajad teevad paremini tööd. (Saag, Tingas 2006, 152)

Töötaja tervis ning tegevused vabal ajal sõltuvad enamasti vaid töötajatest endist ning ettevõtte poolt selliste kulude kandmine on enamikul juhtudel siiski käsitletav erisoodustusena. Erandiks on näiteks turvatöötajad, kelle töö seisnebki enamjaolt füüsiliselt heas vormis olemises ning füüsilistes oskustes, sellisel juhul on selliste võimaluste loomine seotud ettevõtlusega. (Saag, Tingas 2006, 153)

2017. aastal olid maksuvabad (erisoodustusmaksudeta) ainult töötervishoiu kulud – mida tehti töötervishoiu ja tööohutuse seadusest lähtuvalt. Nendeks olid näiteks (Tereping 2018):

- esmaabivahendid (v.a spetsiifilised ravimid);
- vaksineerimine (kui riskianalüüsis oli see ohuna kirjas ning tervishoiuarst soovitas);
- prillid (kui need olid töötamiseks vajalikud);
- töötervishoiuarst spetsiifilised soovitused – näiteks 10 korda õlavöötme massaaži (üldiseid soovitusi ei peetud piisavaks maksuvabastuseks);
- tööriietus – juhul kui töö iseloomust tingituna oli vajalik kaitseriietuse olemasolu või kui firmal oli nn firmariietus (näiteks pangas telleritel). Samas siin oli taas vajalik hinnata, kas töötaja kandis seda rõivastust ka vabal ajal ja mis ulatuses, sellisel juhul tuli see osa maksustada;
- puhke ruumide ja kööginurga sisustus ning joogivesi (maitseta vesi oli kohustuslik, maitsestatud vesi oli juba erisoodustus, nagu ka kohv ja tee).

1.3.3. Ettevõtte sõiduautode kasutamine erasõitudeks

Kui tööandja võimaldab töötajal kasutada tööandja vara tööga, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega mitteseotud tegevusteks (isiklikul otstarbel), loetakse sellise vara kasutamine töötajale tehtud erisoodustuseks ning maksustatakse vastavalt. (Saag, Tingas 2006, 54) Sellise tööandja vara kasutamise näitena võib tuua tööandjale kuuluva sõiduauto kasutamise töötaja poolt isiklikul otstarbel. (Saag, Tingas 2006, 55)

Enne 2018. aastat pidid ettevõtted selleks, et mitte maksta maksu ülemmääras või selleks, et tõestada, et sõiduautoga ei tehta sõite, mis pole seotud töö-, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega, pidama maksumaksjana arvestust iga sõiduautoga kalendrikuu jooksul tehtud sõitude kohta. (Villems 2009, 18)

Antud arvestuses näidati (Villems 2009, 18):

- sõiduauto omaniku või valdaja nimi või nimetus ja isiku- või registrikood;
- sõiduauto riikliku registreerimismärgi andmed;
- kuupäev ja sõiduauto spidomeetri alg- ja lõppnäit iga sõidukorra puhul;
- sõidu eesmärk iga töö-, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega seotud sõidukorra puhul.

Olulise probleemina on praktikas sageli tõstatunud küsimus, millisel juhul loetakse tööandja sõiduauto kasutamine töö-, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega mitteseotud tegevuseks. Kas näiteks juhul, kui müügimees, kelle peamiseks tööülesandeks on tööandja kaupade tutvustamine Eestis, pargib tööülesannete hõlbustamiseks tööandja sõiduauto oma elukoha läheduses asuvas parklas, on selline tegevus käsitletav osaliselt erisoodustusena? Erialakirjanduses on sageli väidetud, et juhul kui töötaja pargib tööandja sõiduauto oma elukoha läheduses asuvas parklas viitab see selgelt, et sõiduauto kasutatakse ka ettevõtlusega mitteseotud tegevuseks, st töölt koju sõiduks ja seetõttu kuuluks see maksustamisele erisoodustusena. Siinkohal võib väita, et kuigi nimetatud lähenemine võib olla korrektne mitmel juhul, ei saa siiski seda reeglit laiendada kõikidele juhtumitele ning iga situatsiooni tuleb vaadelda eraldi. (Saag, Tingas 2006, 58) Küll aga on praktikas juhtunud nii, et kui arvestuses pole sõidu eesmärki näidatud, klassifitseerib maksuhaldur sõidu erasõiduks. Erasõidu korral pole sõidu eesmärgi väljatoomine vajalik, kuna see maksustatakse niikuinii. (Villems 2009, 19)

Kui sõiduautoga tehakse ainult töö-, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega otseselt seotud sõite, aga nende sõitude kohta arvestust ei peeta, võib maksuhaldus samuti nõuda sõitude dokumentaalset tõestust kinnitava arvestuse ettenäitamist ning selle puudumist tõlgendada faktina, et maksumaksjal puudus piisav dokumentaalne tõendusmaterjal väitmaks, et sõiduautosid ei kasutata ettevõtlusega mitteseotud tegevuseks. (Villems 2009, 19)

Maksustamisel pole oluline, kas tööandja või töötaja vahel on sõlmitud kokkulepe, millega tööandja lubab töötajal kasutada sõiduauto erasõitudeks. Piisab faktist, et sõiduauto on töötaja kasutuses ja ta teeb sellega erasõite. Kui tööandja väidab, et ta on keelanud töötajal ametiauto erasõitudeks kasutamise, kuid sõitude arvestust ei peeta, ei ole kontrollitav, kuidas tööandja oma korralduse täitmist kontrollib. Kui aga töötaja keelust hoolimata kasutab sõiduauto erasõitudeks peab tööandja nõudma erasõitude kulude hüvitamist. Kui tööandja kulusid sisse ei nõua, on tegemist rahalisest nõudest loobumisega, mis on omakorda erisoodustuseks. (Villems 2009, 19)

Tulumaksuseadus käsitleb muuhulgas füüsilisest isikust ettevõtja ja ettevõtlustulu maksustamist. Tulumaksuseaduse § 32 lg 2 sätestab, et kulu on ettevõtlusega seotud, kui see on tehtud maksustamisele kuuluva ettevõtlustulu saamise eesmärgil või on vajalik või kohane sellise ettevõtluse säilitamiseks või arendamiseks ning kulu seos ettevõtlusega on selgelt põhjendatud. (Saag, Tingas 2006, 55) Seega tuleks asuda seisukohale, et tööandja vara kasutamine töötaja poolt on käsitletav isiklikuna siis, kui seda ei kasutata ettevõtlustulu saamise eesmärgil või see ei

ole vajalik või kohane ettevõtluse säilitamiseks, arendamiseks, lõpetamiseks jne. (Saag, Tingas 2006, 56)

Tööandja vara võib olla väljaspool tööaega töötaja käes, see fakt iseenesest ei anna veel tunnistust erisoodustusest, sest asja enda käes hoidmine ei ole rahaliselt hinnatav hüve. Kui sellist vara aga ka kasutatakse isiklikul otstarbel, on see käsitletav erisoodustusena. Samas juhul, kui selline isiklik kasutamine on ebaproportsionaalselt väikeses mahus ja sellega ei kaasne tööandjale olulisi kulusid, siis ei pea seda ka maksustama erisoodustusena. (Saag, Tingas 2006, 56)

Maksukorralduse seaduse § 56 sätestab maksumaksja kaasaaitamise kohustuse. Nimetatud põhimõtte sisu on, et maksukohustuslane on kohustatud muu hulgas teatama maksuhaldurile kõik talle teadaolevad asjaolud, mis omavad või võivad omada maksustamise seisukohast tähendust. Ka peab maksukohustuslane pidama arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta. (Saag, Tingas 2006, 60)

2. ERISOODUSTUSTEGA SEOTUD TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSED

2.1. Eluasemekulude ning kodu-töö vahelise transpordi kulude katmine

Tulumaksuseaduse § 48 lõike 56 kohaselt saab tööandja hüvitada töölepingu alusel töötava töötaja majutamiseks tehtud kulutused, kui on täidetud teatud tingimused. (Tereping 2018)

01.07.2017 hakkas kehtima seadusemuudatus, mis lubab maksuvabalt hüvitada töölepinguga töötaja ajutise majutuskulu, kui (2018... 2017):

- töötaja elukoht on vähemalt 50 km kaugusel töökohast;
- töötaja omandis pole töökohale lähemal asuvat kinnisvara;
- need tingimused on täidetud kogu majutusperioodi jooksul.

Maksuvaba kulu majutatava töötaja kohta on kuni 200 eurot kuus Tallinnas ja Tartus ning mujal Eestis 100 eurot kuus. Sisendkäibemaksu nendelt kuludelt maha arvata ei saa. (KMS § 30 lg 1) (2018... 2017)

Sõit elukoha ja töökoha vahel on üldjuhul erisoodustus, alates 01.07.2017 on aga antud teatud juhtudel maksuvabastus (2018... 2017):

- kas ühistransport puudub;
- või elukoht asub vähemalt 50 km kaugusel töökohast;
- või tööandja korraldab töötajate transporti sõidukiga, millel on vähemalt 8 istekohta või loetakse bussiks liiklusseaduse tähenduses – sel juhul pole töötaja elukoha kaugus oluline.

50 km tingimuse alusel saab näiteks kinni maksta ka Soomes elava töötaja lennupiletid Eestis asuvasse töökohta. Samuti saab selle tingimuse alusel võimaldada kaugel elavale töötajale ettevõtte sõiduauto maksuvaba kasutamist või maksta autokompensatsiooni töö ja kodu vaheliseks transpordiks. Sisendkäibemaksu võib transpordikuludelt maha arvata 100%. (2018... 2017)

Kui isiklikku sõiduautot kasutatakse töösõitudeks siis võib parkimistasu hüvitada kuludokumendi alusel maksuvabalt. Varem seda eraldi hüvitada ei võinud – parkimistasu oli kilomeetripõhise autokompensatsiooni (kuni 335 eurot kuus) osa. (2018... 2017) Kulud, mis neid piirmäärasid ületavad, maksustatakse erisoodustusena. (Tereping 2018)

2.2. Töötajate tervise edendamisega seotud kulud

Eelmise valitsuskoalitsiooni tegevusprogrammi kohaselt oli kavandatud tulumaksuseadusesse ja ka sotsiaalmaksuseadusesse viia sisse muudatused, mille eesmärk oli võimaldada tööandjatel senisest väiksema maksukuluga hoolitseda töötajate tervise eest. Uus valitsuskoalitsioon toetas eelnõu ning seega said tööandjad kavandatud muudatuse kohaselt alates 1. jaanuarist 2018 tasuda maksuvabalt töötaja spordi- ja tervisekulusid 100 euro ulatuses ühe kvartali kohta. (Hallikma, Rozenblat 2016, 20)

Maksuvabad tervise edendamise kulud on (Maksusoodustus... 2017):

- avaliku rahvaspordiürituse osavõtutasu;
- sportimis- või liikumispäiga regulaarse kasutamisega otseselt seotud kulutused;
- tööandja olemasolevate spordirajatiste ülalpidamiseks tehtavad kulutused;
- kulutused tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusrsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenustele;
- ravikindlustuslepingu kindlustusmaksed.

Tööandja võib seega 2018. aastast ülal nimetatud loetelus nimetatud kulude puhul ise valida, milliseid tegevusi ja millises summas ta töötajatele soodustust kasutades võimaldab, või kehtestada sisekorra, mille järgi töötaja võib ise valida sobiva kulutuse, mida tööandja töötajale hüvitab. Samas tuleb arvestada, et maksuvabastuse piirmäär (100 eurot kvartalis) on ette nähtud töötaja kohta ega ole üle kantav tööandja teistele töötajatele ega teistesse arvestusperioodidesse (nt järgmisesse kvartalis). Samas kui töötajal on mitu tööandjat, saavad maksusoodustust rakendada kõik tööandjad. (Hallikma, Rozenblat 2016, 20)

Näide: Tööandja on sõlminud spordiklubi kasutamiseks lepingu summas 500 eurot kuus (st 1500 eurot kvartalis). Tööandjal on 20 töötajat. Kui neist 10 on soovinud sportimise võimalust kasutada, siis on maksuvaba spordiklubi kasutamise kulu 1000 euro ulatuses (10×100) ning tööandjal tuleb spordiklubi kasutamise kulu 500 euro ulatuses ($1500 - 500$) maksustada erisoodustusena tulu- ja sotsiaalmaksuga. Kui kõik 20 töötajat on soovinud sportimise võimalust kasutada, siis on spordiklubi kasutamise kulu maksuvaba 2000 euro ulatuses (20×100) ning kuna tööandja tasub 1500 eurot kvartalis, siis maksukohustust ei teki. (2018... 2017)

Antud erisoodustuse tingimuseks on, et need tervisekulutused peavad olema kättesaadavad kõikidele töötajatele. Samas võib olla ettevõtte poolt seatud tingimuseks, et soodustus tekib peale 4-aastast tööstaaži või katseaja lõppu. (2018... 2017)

Seoses töötaja spordi- ja tervisekuludega kasutatud kõigi maksusoodustuste kohta lasub tööandjal arvestuse pidamise kohustus ning üks kord aastas 1. veebruariks tuleb vastavad andmed iga töötaja kohta ka Maksu- ja Tolliametile esitatavas deklaratsioonis deklareerida. (Hallikma, Rozenblat 2016, 20)

Tähelepanu tuleb pöörata ka loetelus nimetatud maksuvabade kulude mõistete sisustamisele. Näiteks märgitakse seaduse muutmiseks koostatud eelnõu seletuskirjas, et avaliku rahvaspordi ürituse all peetakse silmas selliseid üritusi ja ürituste sarju, kuhu on võimalik minna kõigil soovijatel, ning avaliku rahvaspordi üritusena ei kvalifitseeru näiteks sportlikud ettevõtte suve- või talvepäevad. Sportimis- või liikumispaiaga kasutamise soetud kuludeks ei loeta vahendeid, riideid ega jalanõusid, mida tegevuse harrastamiseks võib vaja minna. Küll aga on sportimis- või liikumispaiaga kasutamise soetud kulud näiteks ettevõttesiseste spordiklubide liikmemaks. Tööandjale kuuluvate või tööandja kasutuses olevate spordirajatiste ülalpidamiseks tehtud kulutuse puhul on oluline märkida, et seaduseelnõu seletuskirja kohaselt peetakse siin silmas just olemasolevate rajatise ülalpidamiskulusid, mitte uute rajatiste loomiseks tehtavaid investeeringuid. Ülalpidamiskuludeks on näiteks kasutatava ruumi ja seadmete remont, koristamine ning jooksvad kulud, nagu elekter ja vesi. (Hallikma, Rozenblat 2016, 21)

Taastusraviteenuseid ei maksustata erisoodustusena, kui neid osutab vastava kutse omandanud spetsialist, kelle on kutsetunnistus või kes on kantud tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse. Tervishoiutöötajad on registreeritud tervishoiutöötajate riiklikus registris ning väljastatud kutsetunnistused on registreeritud kutseregistris, kust on võimalik kontrollida, kas teenust

osutavale isikule on kutsetunnistus antud. Seega näiteks kutsetunnistusega massööri teenuse eest tasumine maksuvabastuse alla paraku ei lähe. (Hallikma, Rozenblat 2016, 20)

2.3. Ettevõtte sõiduautode kasutamine erasõitudeks

2016. aasta lõpus toimus Eestis poliitikamaastikul pööre, mille käigus Reformierakond valitsuskoalitsioonist välja kukkus ning uue koalitsiooni moodustasid Keskerakond koos eelmises koalitsioonis olnud SDE ja IRL-ga. Uus olukord tõi lühikese aja vältel endaga kaasa ka Eesti maksumaastikul olulised muutused. Moodustatud koalitsioon võttis omale eesmärgiks juba ühe aasta pärast tõsta maksuvaba miinimum 180-lt eurolt 500-le eurole kuus. Sellest tekkiva maksuaugu katteks pakuti välja mitu erineva ekstreemsusastmega maksumuudatust. Osa neist muudatustest ka materialiseerus, aga teistest loobuti poolel teel mitmesugustel põhjustel. Selles maksupaketis oli aga üks maksumuudatus, mis teistest eristus - sõiduauto erisoodustuse maksustamise muudatus. Põhjus miks see teistest erines, avaldus selles, et kui kõigi teiste maksumuudatuste puhul hindas rahandusministeerium muudatuste mõjukuks positiivset maksulaekumist, siis sõiduauto erisoodustuse maksumuudatuse puhul maksutulu kasvu ei oodatudki. Rahandusministeeriumi hinnangul tehti see muudatus hoopis ettevõtjate administratiivkoormuse vähendamiseks, et kaotada ära sõidupäevikud, mida paljud ettevõtjad nende hinnangul pidasid suureks nuhtluseks. Samuti sotsiaalse ebavõrdsuse kaotamiseks, mis tulenes sellest, et juba üle 10 aasta oli seadus kehtestanud firmaautode erakasutuse puhul võrdse erisoodustuse arvestusliku hinna kõikidele autodele, olenemata nende väärtusest või tehnilistest näitajatest. (Zernask 2017, 38)

Kuni 31.12.2017 oli ettevõttel võimalus valida, kas maksta sõiduauto kasutamise eest erisoodustusmaksud fikseeritud summalt, vastavalt sõidupäevikule või hoopiski lasta töötajatel oma erasõidud kinni maksta. (Teearu 2017) Alates 1. jaanuarist 2018 tekib erisoodustus tööandja sõiduauto erasõitudeks kasutamise võimaldamisel. See tähendab, et enam ei ole oluline tööandja sõiduauto kasutamine erasõitudeks, vaid sõiduauto kasutamise võimaldamine. Samuti ei ole enam oluline tööandja sõiduauto kasutamisel erasõitude hüvitamine, sest see ei muuda erisoodustuse maksustamist. Juhul, kui tööandja ka rendib sõiduauto töötajale soodus- või turuhinnaga, siis erisoodustuse maksukohustus tekib ikka kilovatipõhise arvestuse alusel. (Sõiduautode erisoodustus... 2017)

1. jaanuaril 2018 jõustunud sõiduauto erisoodustuse maksustamise kord:

- Erisoodustusena maksustatakse sõiduauto erakasutamise võimaldamine tööandja poolt.
- Erisoodustuse arvestuslik hind on 1,96 eurot iga mootorivõimsuse kilovati kohta kalendrikuus. Erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaksu kulu on seega 1,30 eurot kilovati kohta.
- Alates 5 aasta vanustest autodest rakendatakse soodustust 25%, st hind on 1,47 eurot kilovati kohta, tulu- ja sotsiaalmaksu kulu seega veidi alla 1 euro kilovati kohta.
- Sõiduautode kohta, mida tööandja ei luba töötajatel erakasutuseks tarbida, tuleb auto omanikul või liisinguauto korral vastutaval kasutajal teha maanteeameti registris vastavasisuline märge. Juhul kui autot erasõiduks mingil kalendrikuul kasutatakse, tuleb märge enne ära muuta. (Zernask 2017, 38)
- Erakasutuse puudumist tuleb tööandjal tõendada, näiteks sõidupäeviku või GPS- seadme logi abil. (Ettevõtte autode... 2017)
- Hübriidsõiduautode puhul on aluseks sisepõlemismootori maksimumvõimsus (kW) ning elektriautode ja gaasiautode puhul on aluseks mootori võimsus (kW). (Ettevõtte autode... 2017)
- Uuest aastast on erisoodustuse hind võimalik arvutada kilovatipõhiselt ka kaubiku (N1-kategooria sõiduki) puhul, mida tööandja võimaldab kasutada erasõitudeks. (Sõiduautode erisoodustus... 2017)

Ettevõtja peab otsustama, kas temale kuuluvate sõiduautodega võib teha erasõite või mitte. Otsusest tuleb ka töötajaid teavitada. Ettevõtte koostab eranditult ettevõtluses kasutatavate sõiduautode kohta autode kasutamiskorra. Tegemist on ettevõtte sisemise dokumendiga, milles on sõiduautoga seotud temaatika selgelt fikseeritud ning kontrolli teostamisel on ettevõttel see koheselt esitada. (Kuidas tõendada... 2017):

Lisaks kasutuskorra sisse seadmisele tuleb jälgida ka tegelikku kasutust, et tagada, et erasõite ei tehta. Näiteks kui kasutuskord näeb ette, et ettevõttele kuuluvate sõiduautodega ei tohi teha erasõite ning need tuleb parkida tööpäeva lõpus ettevõtte parklasse, siis peaks see olema ettevõtja poolt ka kontrollitav. Kontrollitavuse tagamiseks võib kasutuskorra juures pidada sõiduauto osas arvestust näiteks autodesse paigutatud GPS'i alusel või järgmiste näitajate kohta (Kuidas tõendada... 2017):

- läbisõidumõõdiku (odomeetri) alg- ja lõppnäidu igakuine fikseerimine, et oleks võimalik kindlaks teha kuine läbisõit;

- klientide, koostööpartnerite jt nimed ja aadressid, kelle juurde/pärast on sel kuul sõidetud (kui see info on leitav mujalt, siis topelt arvestus vajalik ei ole);
- selgitus töösõitude kohta, kui need kattuvad osaliselt ka isiklike huvidega. Näiteks kodus käimised/parkimised (kui tegemist on eranditult ettevõtluses kasutatava sõiduautoga, aga ühel õhtul on vaja minna koju, sest sealt minnakse varahommikul otse lähetusse).

Kuigi seadus ei selgita, milliste tõenditega peab maksumaksja tõendama kulutuse seotust ettevõtlusega (ja maksustatava käibega), on kohtud selgitanud, et maksumaksja peab korraldama oma ettevõtlustegevuse nii, et majandustehingud oleksid nõuetekohaselt dokumenteeritud ja maksukohustuse väljaselgitamiseks olulised asjaolud oleksid kontrollitavad. Lisaks on kohus öelnud, et majandustehingud võivad olla tõendatud üksnes ka arvetega, kuid sel juhul peavad need olema selged, usutavad ja konkreetsed. Samad tingimused kehtivad ka sõiduautodega seotud kulutustelt (sh soetuselt) sisendkäibemaksu maha arvamisel ning sõiduauto eranditult ettevõtluses kasutamise tõendamisel, see tähendab, et sõiduauto kasutamine maksustamisperioodil peab olema kontrollitav ning maksuhalduri pöördumisel ka maksumaksja poolt tõendatav (on olemas ettevõtte otsus, töötajaid on teavitatud ning kasutust ka jälgitakse). Kui tööandja sõiduautot ei ole võimalik kasutada erasõitudeks, siis tuleb tööandjal sellest Maanteeametit teavitada. Maanteeametit tuleb teavitada M1-kategooria sõidukite, st sõiduautode üksnes töösõitudeks kasutamise võimaldamisest. N1-kategooria sõiduki (kaubiku) kasutamise osas Maanteeametit teavitada ei tule. (Sõiduauto erisoodustus... 2017)

Kui on tõendatud, et tööandja võimaldab sõiduautot kasutada üksnes töösõitudeks, siis erisoodustus ei teki. (Sõiduautode erisoodustus... 2017) Erisoodustust ei teki samuti ka maksustamisperioodil, kui sõiduauto on ajutiselt liiklusregistrist kustutatud või registrikanne on peatatud. (Ettevõtte autode... 2017)

2.4. Ettevõttele kuuluva N1 kategooria sõiduki kasutamine erasõitudeks

Erisoodustuse hinna määramise korda võib kasutada ka liiklusseaduse tähenduses kuni 3500 kilogrammise täismassiga veoauto (N1) kasutamise võimaldamisel tööandja ettevõtlusega mitteseotud tegevuseks. (Ettevõtte autode... 2017) Kaubiku eratarbeks kasutamisel on erisoodustuse hind määratud rahandusministri 13.01.2011 määrusega nr 2 „Erisoodustuse hinna määramise kord”. Antud määruse § 2 sätestab, et juhul, kui erisoodustuseks on tööandja omandis

või valduses oleva vara (välja arvatud sõiduauto) tasuta või soodushinnaga kasutada andmine töö-, ameti- või teenistusülesannete või tööandja ettevõtlusega mitteseotud tegevuseks, loetakse erisoodustuse hinnaks selle vara rendile andmise turuhind või rendile andmise turuhinna ja soodushinna vahe. (Jakobi 2017)

Seega tuleks kaubiku puhul lähtuda erisoodustuse hinna arvutamisel kaubiku eratarbeks kasutamisel selle rendile andmise hinnast. Näiteks kaubikuks loetakse ka tavaelus luksusautoks peetav Porsche Cayenne'i, mille hind olenevalt margist on 70 000 - 170 000 eurot. (Jakobi 2017)

Kuigi TuMS § 48 lõike 81 kohaselt võib, kuid pole kohustuslik kaubiku puhul kasutada sõiduauto erisoodustuse hinna määramise korda, siis see oleks kallite kaubikute puhul ilmselt soodsam, kui lähtuda nende rendi turuhinnast. Näiteks Porche Cayenne GTS-i mootori võimsus on 324 kilovatti ja müügihind 102 000 eurot. Mootori võimsusest lähtudes oleks erisoodustuse hind $324 \times 1,96 = 635$ eurot. Porche Cayenne GTS-i rendihind sõltub rendileandjast, ent kui lähtuda ainuüksi selle auto ühe kuu eeldatavast amortisatsioonist, mis on rendihinna määramisel üks oluline kuluelement, siis on ilmne, et ühe kuu rendihind oleks palju suurem kui 635 eurot. (Jakobi 2017)

3. JÕUSTUNUD ERISOODUSTUSI PUUDUTAVATE TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSTE MÕJU EESTI ETTEVÕTETELE

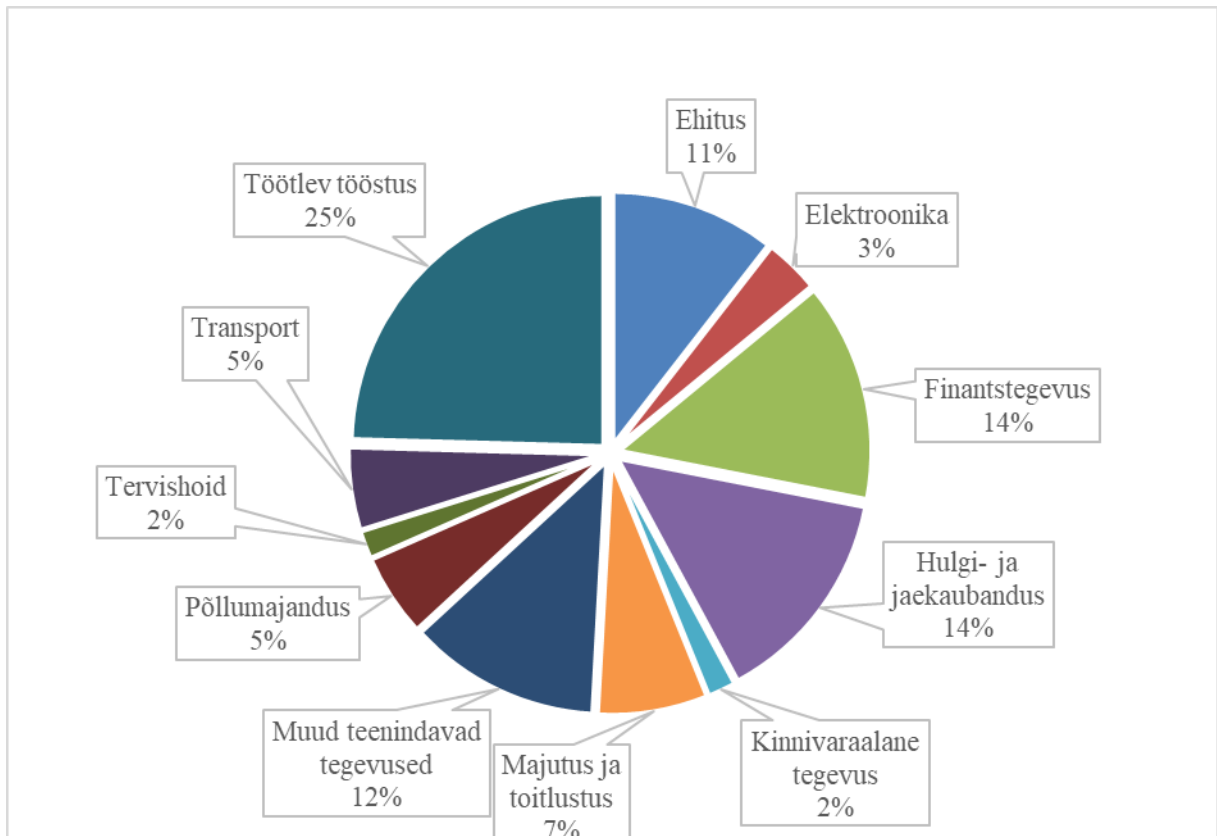
Kolmandas peatükis keskendutakse autori poolt koostatud küsitluse (Lisa 1) tulemuste analüüsile. Koostatud küsimustiku eesmärgiks oli saada ülevaade erinevate soodustuste liikide kasutamise kohta enne ning pärast tulumaksu seadusemuudatusi ning välja selgitada, kuidas need on mõjutanud Eesti ettevõtjaid. Analüüsi käigus annab autor omapoolseid selgitusi lähtudes teoreetilistest teadmistest ning küsitluse käigus saadud tulemustest. Parema ülevaate saamiseks on autor koostanud jooniseid analüüsi tulemustest.

3.1. Küsitluse läbiviimise kord ja valimi kirjeldus

Autor koostas küsimustiku lähtudes tulumaksuseaduse muudatustest ning tööle seatud eesmärkidest. Ankeet koosnes 30 küsimusest, millest enamikele olid välja toodud vastusevariandid, millele lisaks oli ka võimalik avaldada omapoolset arvamust.

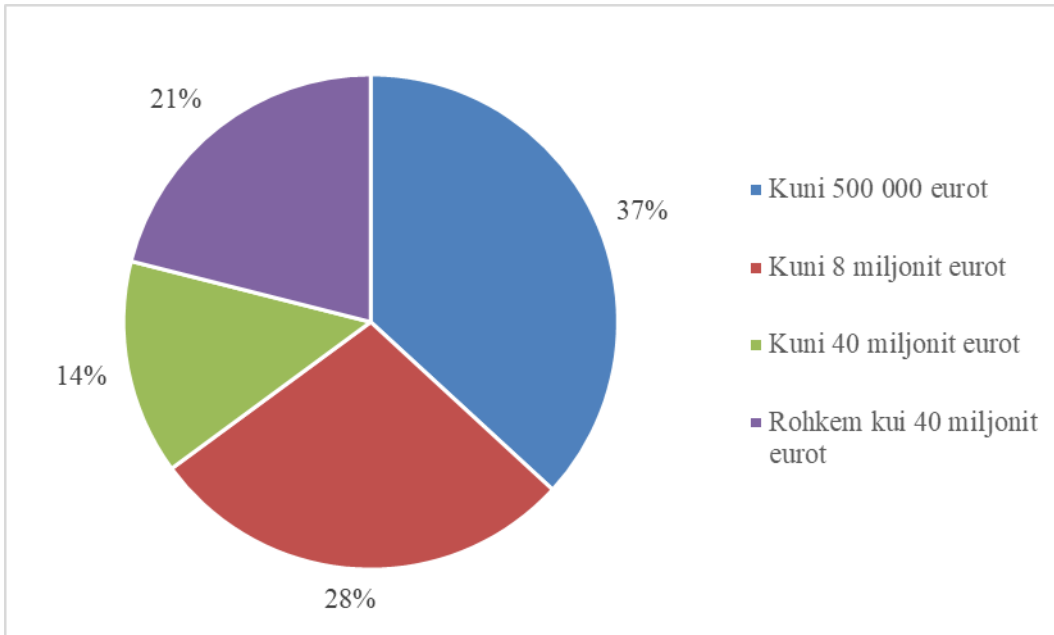
Töös kasutatav küsitlus koostati Google Docs keskkonnas ning edastati vastajatele elektrooniliselt. Autor otsustas vormi koostada internetis, kuna see andis võimaluse jõuda rohkemate vastajateni kiirema ajaga, lisaks suurendas veebipõhine küsimustik ka osalejate anonüümsust. Anonüümsus tagas vastuste õigsuse ning andis parema ülevaate tegelikust soodustuste kasutamisest ettevõtetes, sest küsimustik ei sisaldanud endas küsimusi, mis annaks aimu millise ettevõtja vastustega on tegemist. Küsitluse edastas autor erineva valdkonna Eesti ettevõtetele e-kirja teel, kelle aadressid leiti internetist erinevatelt avalikelt lehekülgedelt. Lisaks paluti küsimustik täita ka autori tuttavatel, kes on raamatupidajad või ettevõtjad ning jagati ka Facebooki grupis "Raamatupidamine, majandusarvestus ja maksundus". Vastuseid laekus 57, millega viidi läbi analüüs.

Vastanute parema profiili saamiseks koostas autor erinevad diagrammid. Küsitluses osalesid eri valdkondades tegutsevad ettevõtted, kelle tegevuskoht, aastane kasum ning töötajate arv erines.

Joonis 1. Ettevõtete tegevusvaldkonna jaotus
Allikas: Autori koostatud

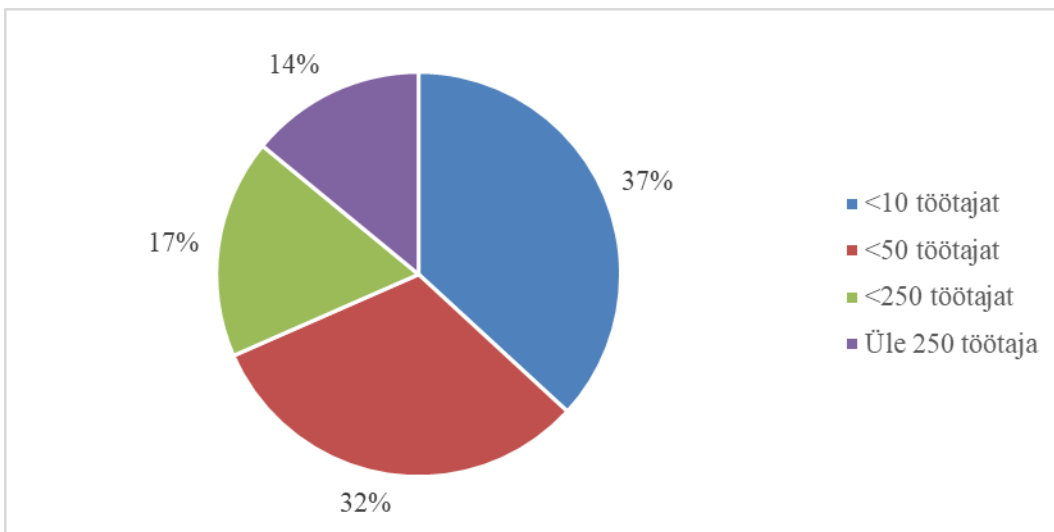
Küsimustikule vastanud ettevõtted rühmitati tegevusvaldkondade järgi lähtudes Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorist (EMTAK... 2009). Joonis 1 annab ülevaate, et küsimustikule vastasid paljudes erinevates valdkondades tegutsevaid ettevõtteid, mis andis võimaluse analüüsida ja järeldusi teha võimalikult täpselt. Selleks, et saada paljudelt erinevate valdkondade ettevõtjatelt vastuseid, jälgiti ka pingsalt kellele küsimustik edastati. Sellega seoses täideti ka üks küsimustikule seatud eesmärgid, milleks oli võimalikult paljude eri valdkondade ettevõtjatelt vastuste saamine, mis võimaldaks saada analüüsile täpsemad tulemused. Enamik vastajatest tegutsevad töötleva tööstuse sektoris, millele järgnevad finantstegevus, hulgi- ja jaekaubandus, muud teenindavad tegevused ning ehitus.

Joonis 2. Ettevõtete aastase käibe jaotus (eurodes aastas)

Allikas: autori koostatud

Joonisel 2 on välja toodud vastanud ettevõtete aastase käibe jaotus, millest on näha, et 37% ettevõtete aastane käive on kuni 500 000 eurot ning sellele järgneb 28%, kelle aastane käive on kuni 8 miljonit eurot ning neile omakorda suuremate näitajatega ettevõtted.

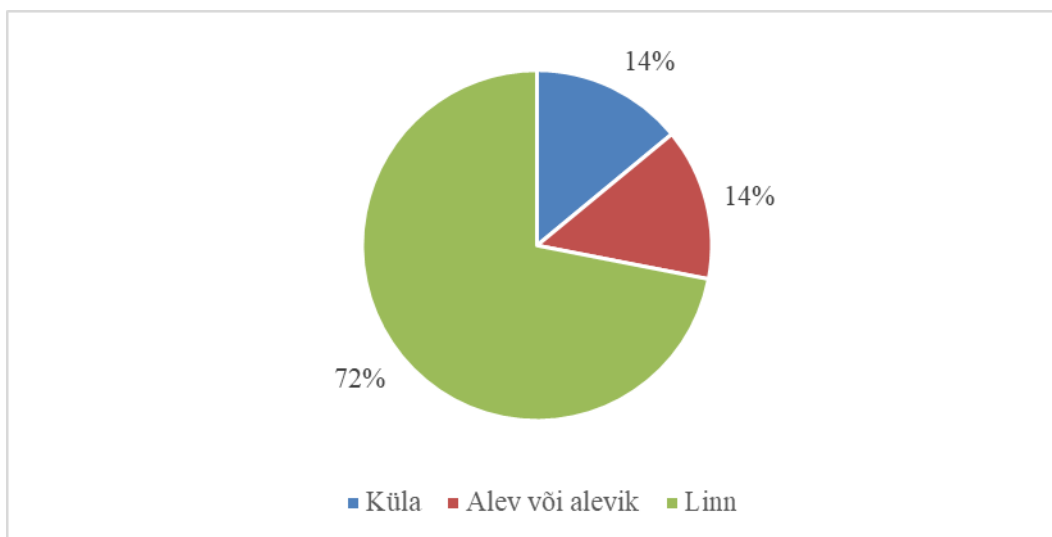

Joonis 3. Ettevõtte töötajate arvu jaotus

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 3 on näha vastanud ettevõtete töötajate arvu jaotus, 37% vastanud ettevõtetes töötab vähem kui 10 töötajat, millele järgneb väiksema arvuga kui 50 töötajat, keda oli 32% vastanutest. Antud näitajatega täitis autor samuti ühe küsitlusele püstitatud eesmärkidest, milleks oli saada

vastused kõikide suurustega ettevõtetelt (mikroettevõtetelt, väikeettevõtetelt, keskmise suurusega ettevõtetelt ning suurettevõtetelt). Antud indikaatori vajalikkus seisneb jällegi selles, et saada täpsemaid vastuseid ning teha õigeid järeldusi.

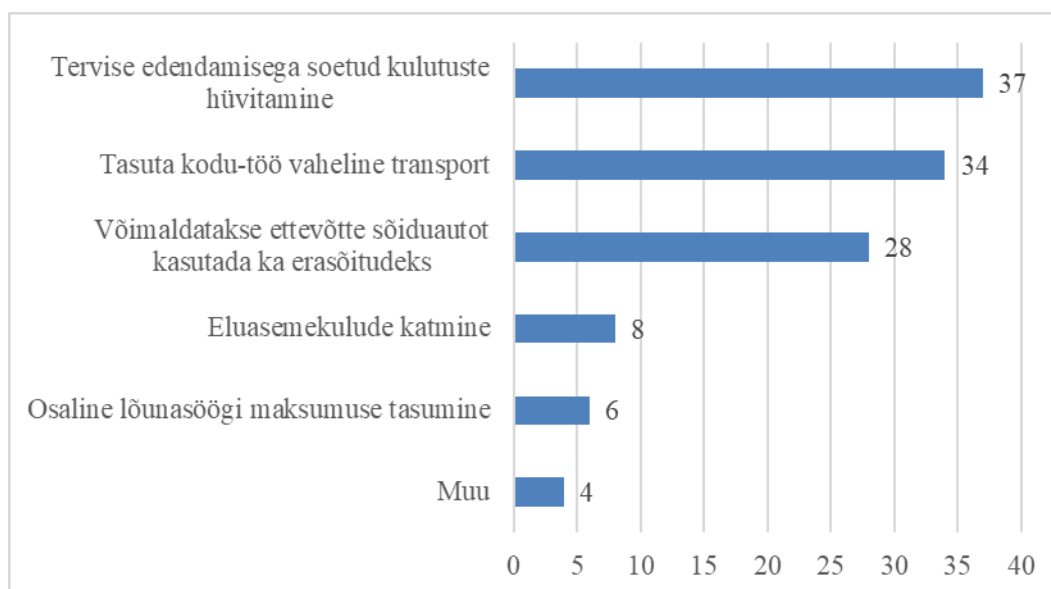
Joonis 4. Vastanud ettevõtete asustusüksuste jaotus
Allikas: autori koostatud

Lisaks eeltoodud näitajatele sooviti välja selgitada, millistes asustusüksustes küsitlusele vastanud ettevõtted paiknevad. Joonisel 4 on välja toodud vastanud ettevõtete asustusüksuste jaotus, mis jaotati haldusreformi jaotuse järgi, mille alusel jagunevad Eestis olevad 79 kohalikku omavalitsust 15 linnaks ja 64 vallaks ning kohalike omavalitsuste ehk haldusüksuste territoorium jaguneb omakorda asustusüksusteks: linnad, alevid, alevikud, külad. (Kohalikud... 2018) Küsitluse tulemusena selgub, et 72% ettevõtjatest tegutsevad linnas ning neile järgnevad mõlemad 14% alev või alevik ning küla. Autor prognoosis juba eelnevalt, et enamik vastanud ettevõtted asuvad just linnas, kuna linnas on parem keskkond ettevõtluse edendamiseks, kuna enamike inimeste kodud ja tegevused on koondatud linnade ümbrusesse.

3.2. Ettevõtete pakutavad hüved töötajatele

Küsitluse läbiviimise üheks eesmärgiks oli teada saada, kas ja milliseid erinevaid soodustusi Eesti ettevõtjad oma töötajatele pakuvad. Selgus, et 57 küsimustikule vastanud ettevõtjast pakkus 45 töötajatele soodustusi, kuid 12 ettevõtjat ei pakkunud midagi. Antud tulemus on autori arvates väga positiivne ning näitab, et siiski suuremas osas ettevõtjad panustavad oma töötajate heaolusse erisoodustuste pakkumise näol.

Selleks, et anda vastajatele võimalus vaheldusrikkaks vastamiseks, sisaldas küsimustik nii küsimusi valikvastustega vastamiseks kui ka anti võimalus vastajal kirjutada enda poolne arvamus. Joonisel 5 on välja toodud, milliseid hüvesid ettevõtjad pakuvad. Paljud pakkusid oma töötajatele mitmeid erinevaid soodustusi. Joonisel on välja toodud kõik need hüved, mida ettevõtjad võimaldasid. Kõige enam tehti kulutusi töötajate tervise edendamiseks seotud teenustele, mida kokku hüvitasid vastanutest 37. Sellele järgnes tasuta kodu-töö vaheline transport 34 ettevõtjaga ning ettevõtte sõiduauto kasutamine erasõitudeks, mida võimaldas 28 vastanut. Väiksemate näitajatega olid eluasemekulude katmine, osalise lõunasöögi maksumuse tasumine ning muud soodustused. Muude soodustuste all pakkusid ettevõtjad näiteks kohvi ja tee võimaldamist töökohal ning üks ettevõtja võimaldas töötajatele puhkuselt tagasitulekutoetust ning haiguspäevade maksmist alates esimesest päevast.

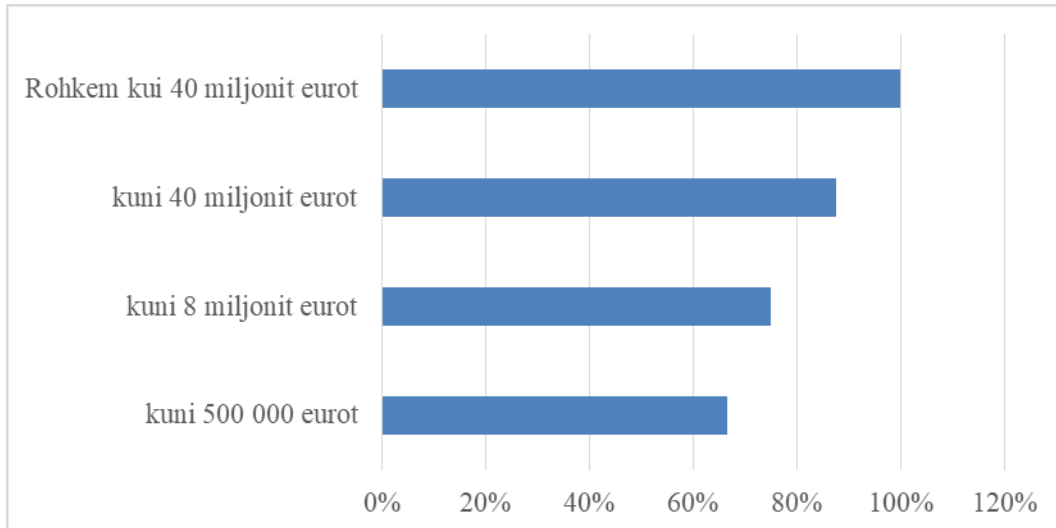

Joonis 5. Ettevõtjate poolt pakutavad soodustused
Allikas: autori koostatud

Tulemustest selgus ühtlasi ka see, et tervise edendamisega seotud soodustusi pakkusid enim linnas tegutsevad ettevõtted. Selle põhjuseks võib pidada seda, et väljaspool suuremaid asulaid asetsevad ettevõtted lihtsalt ei oma läheduses piisavalt vastavaid teenusepakkujaid.

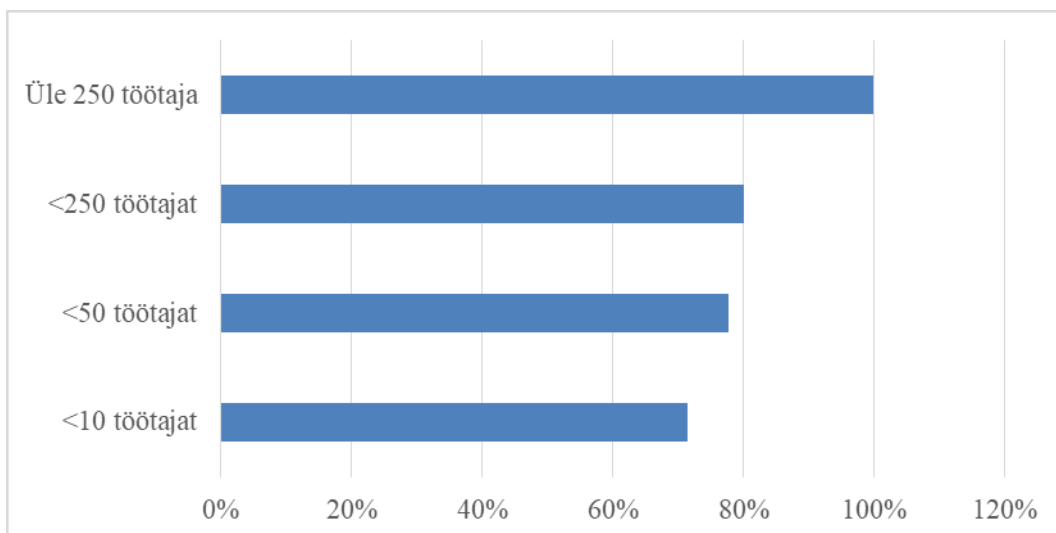
Ettevõtte sõiduauto kasutamist erasõitudeks võimaldasid enamus teenust pakkuvatest ettevõtjatest, kelle tegevusvaldkonna iseloomust olenevalt on ka rohkem liikumist ühest sihtkohast teise. Tasuta kodu-töö vahelist transporti võimaldasid enim küldes ning alevis või alevikus tegutsevad ettevõtted, pakkujateks olid just pigem suuremad ettevõtted, kellest

enamuses töötasid üle 250 töötaja. Antud tulemus ei tulnud autorile üllatusena, kuna suurte ettevõtete puhul tulevadki paljud töötajad tööle kogu üle maakonna ning sel põhjusel on vaja töötajatele tagada transporti. Ühtlasi selgus ka, et näiteks osalist lõunasöögi maksumuse tasumist pakkusid pigem suuremad ettevõtted.

Joonis 6. Soodustuste pakkumise seos ettevõtte aastase käibega
Allikas: autori koostatud

Autori üheks prognoosiks oli, et suurema käibega ettevõtted pakuvad suurema tõenäosusega oma töötajatele erinevaid soodustusi. Antud väide pidas paika ning tõesti suurema käibega ettevõtted pakkusid oma töötajatele rohkem erinevaid soodustusi (Joonis 6)

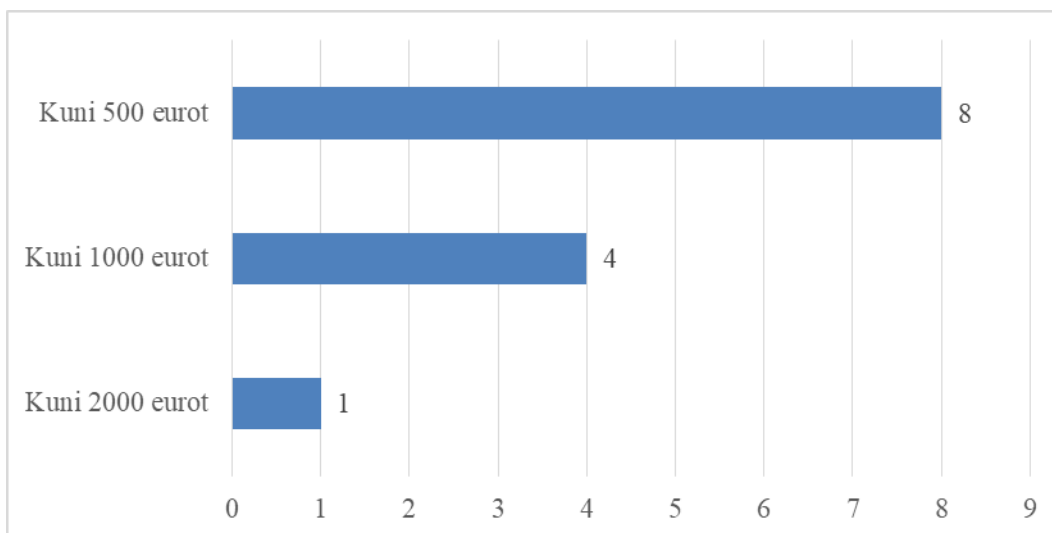

Joonis 7. Soodustuse pakkumise seos ettevõtte töötajate arvuga
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 7 tuleb selgelt välja, et mida rohkem töötajaid töötab ettevõttes, seda suurema tõenäosusega pakutakse erinevaid soodustusi. Antud tulemus näitas, et töötajate arv ning soodustuste pakkumine on omavahel seotud.

3.3. Ettevõtete eelarve soodustuste võimaldamiseks töötaja kohta aastas

Küsitlusega sooviti välja selgitada, kas vastanud ettevõtjatel on koostatud aastane eelarve töötaja kohta soodustuste võimaldamiseks ühes aastas. Selgus, et 45-st soodustusi pakkuvatest ettevõtjatest omas eelarvet antud kulutustele vaid 13. Antud tulemusest saab järeldada, et enamik ettevõtjaid ei planeeri ette oma kulutusi seoses soodustustega, vaid katavad antud kulutusi jooksvalt vastavalt vajadusele. Ettevõtjalt, kellel oli ette nähtud summaline piirang erisoodustuste andmisel töötaja kohta aastas, sooviti teada saada, kui suur oli ettevõtte jaoks antud eelarve.

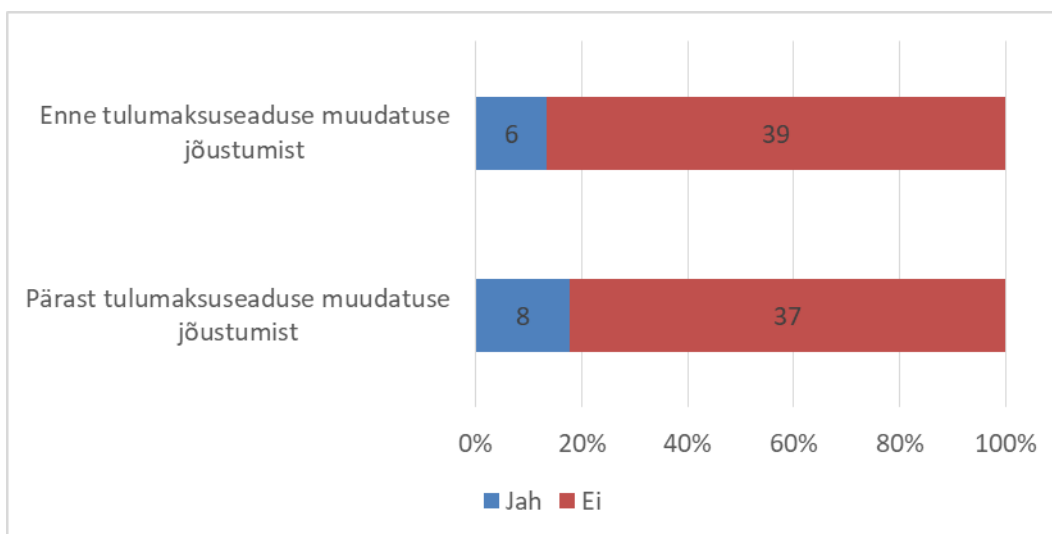

Joonis 8. Ettevõtte summaline piirang erisoodustuse andmisel töötaja kohta aastas (eurodes)
Allikas: autori koostatud

Küsitlusest selgus, et üle poolte vastanute jaoks oli aastaseks piiranguks kuni 500 eurot, millele järgnesid kuni 1000 eurot ning kuni 2000 eurot. (Joonis 8) Tulemusest selgus, et ettevõtjatel, kes omasid kulutuste jaoks eelarvet, oli piirang pigem madalam. Küsitluse tulemuste analüüsimise käigus tuli ka välja, et summalist piirangut töötajatele soodustuste andmiseks omasid just väiksema suurusega ettevõtjad kes peavad tihti rohkem oma kulutusi ette planeerima.

3.4. Kulutused eluasemekuludele enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs

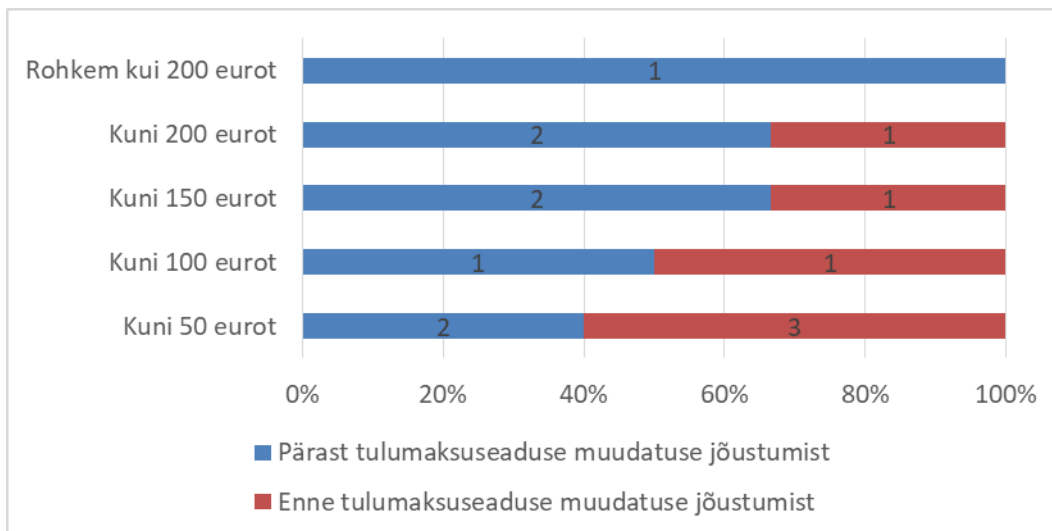
Käesolevas peatükis analüüsitakse vastanud ettevõtjate eluasemekulude katmist/hüvitamist enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist. Antud näitaja puhul sooviti välja selgitada, kas seadusemuudatuse jõustumine on suurendanud ettevõtjate eluasemekulude katmist/hüvitamist nii arvuliselt kui ka antud kulutusele kasutatavaid summasid töötaja kohta kuus. Küsitluse käigus uuriti vastanutelt kas ja kui suures summas ettevõtte pakkus enne ja pärast seaduse jõustumist töötajatele antud soodustusi.

Joonis 9. Eluasemekulude katmise/hüvitamise võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist
Allikas: autori koostatud

Küsitluse käigus selgus, et suurem hulk vastajatest ei pakkunud enne tulumaksuseaduse jõustumist töötajatele eluasemekulude katmist/hüvitamist. Eelnevalt pakkus antud soodustust vaid 6 ettevõtjat ning pärast tulumaksuseaduse jõustumist hakkas antud kulutust hüvitama lisaks vaid 2 vastanut. (Joonis 9) Sellest tulemusest võib järeldada, et tegemist ei ole laialt levinud soodustusega ning järgmises alapeatükist joonistub selgelt välja, et pigem on ettevõtjad altimad pakkuma töötajatele kodu-töö vahelist transporti, et võimaldada töötajatele kiire ühendus kodu ja töö vahel.

Tulemustest selgus, et eluasemekulusid pakkusid enamasti ehitusega tegelevad ettevõtted. Kuna töö objekt võib sellisel juhul asetseda töötaja elukohast isegi mitmesaja kilomeetri kaugusel, siis on ettevõtjal kasulikum hüvitada eluasemekulud, kui pakkuda töötajatele igapäevast transporti töö ja kodu vahel.

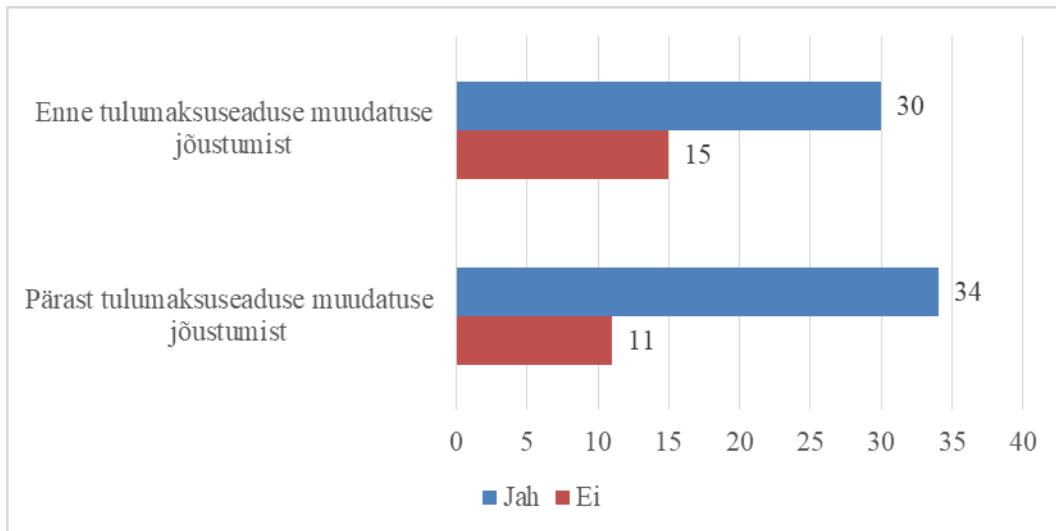
Joonis 10. Eluasemekulude igakuine summaline katmise/hüvitamise võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist

Allikas: autori koostatud

Autori teiseks küsimuseks seoses eluasemekulude katmise/hüvitamisega oli, et kas tulumaksuseaduse muudatuse jõustumine muutis ka soodustusele kasutatavat summat. Jooniselt 10 on näha, et tulumaksuseaduse jõustumine suurendas ettevõtjate hüvitatavat summat töötajate eluasemekuludele. Antud tulemus kinnitab autori oletust, et seaduse jõustumine suurendas ettevõtjate kulutusi seoses eluasemekulude hüvitamisega/katmisega. Maksuvaba summa kehtestamine eluasemekuludele andis ettevõtjatele hea võimaluse suurendada antud soodustusele tehtavaid kulutusi, mis vähendas omakorda ka töötajate endi kulusid.

3.5. Kulutused kodu- töö vahelise transpordile enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs

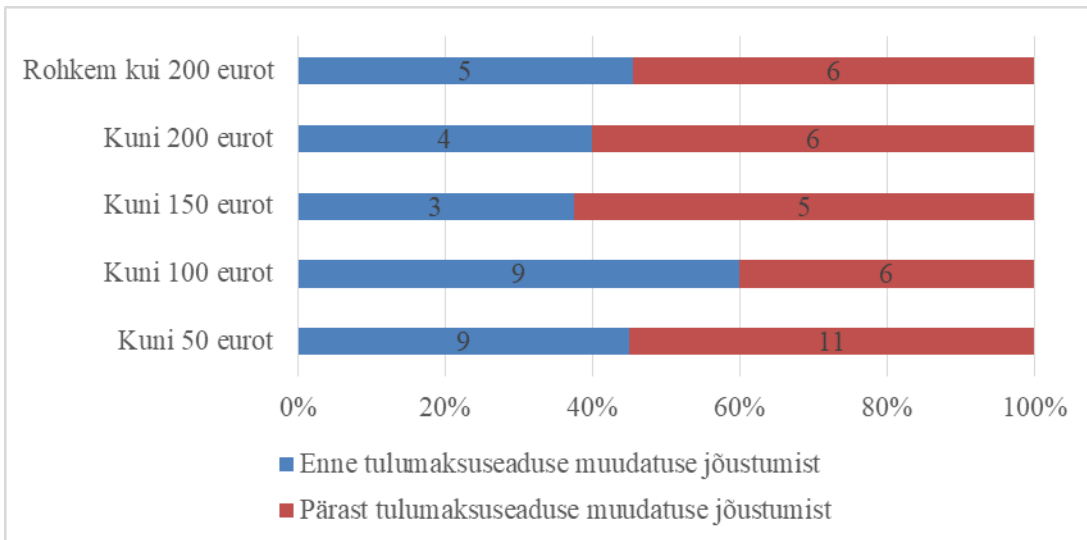
Küsitlusest selgus, et üheks populaarsemaks soodustuseks küsitletavate ettevõtjate seas oli kodu- töö vahelise transpordi hüvitamine töötajatele. Seoses seadusemuudatuse jõustumisega sooviti välja selgitada, et kas muudatus ajendas ettevõtjaid rohkem hüvitama oma töötajatele kodu-töö vahelist transporti.

Joonis 11. Töötajate kodu-töö vahelise transpordi hüvitamise võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuste jõustumist

Allikas: autori koostatud

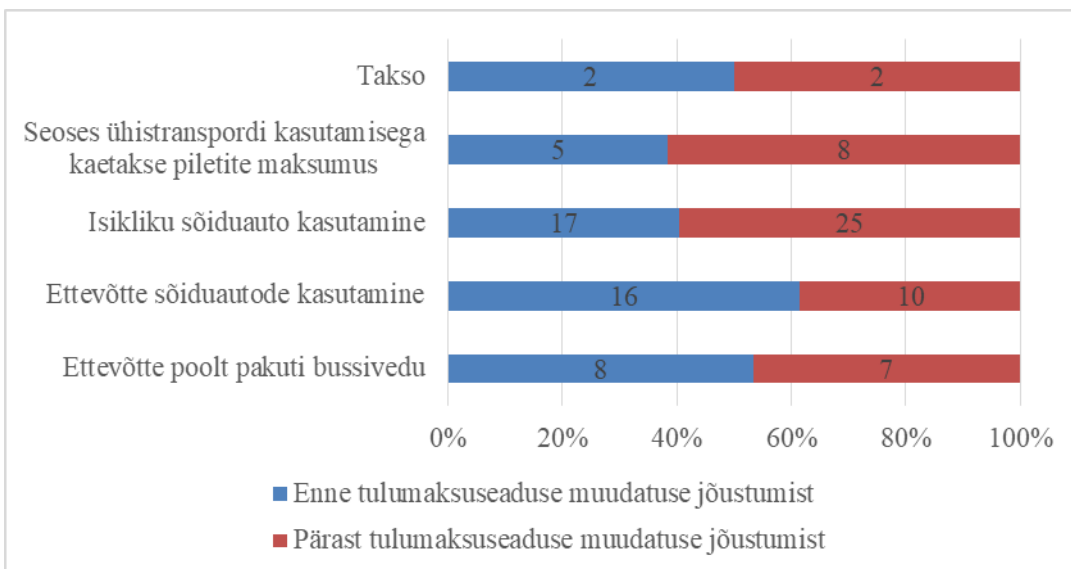
Küsimustiku läbiviimise käigus selgus, et enne tulumaksuseaduse jõustumist pakkus töötajatele kodu-töö vahelise transpordi hüvitamist/katmist 30 ettevõtjat 45-st erisoodustusi pakkuvatest ettevõtjatest, kuid pärast jõustumist hakkasid antud soodustust pakkuma 34 ettevõtjat (Joonis 11). Kasv ei olnud väga suur, kuid autor tooks positiivsena välja selle, et ainult 20% erisoodustusi võimaldavatest ettevõtjatest ei hüvita/kata töötajate kodu töö vahelist transporti. See näitab, et töötajate kodu-töö vaheline liikumine on tööandjatele üheks enim kasutatavaks soodustuseks olnud nii enne kui ka pärast seaduse muudatuste jõustumist. Antud tulemuse põhjal saab ka väita, et pigem on ettevõtjad valmis tasuma töötajate transporti kui maksma nende eluasemekulusid kui võrrelda antud tulemusi 3.4 peatükis välja toodud tulemustega

Joonis 12. Töötajate kodu-töö vahelise transpordi hüvitamisele summaline võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist töötaja kohta kuus (eurodes)

Allikas: autori koostatud

Lisaks kodu-töö vahelise transpordi mahulisele erinevusele, sooviti välja selgitada, kas hüvitavate summade vahemik töötaja kohta muutus pärast maksumuudatuste jõustumist. Jooniselt 12 on näha, et suurim muutus, mis toimus seoses tulumaksuseaduse muudatusega, mõjutas enim summa vahemiku kuni 100 eurot, mis vähenes pärast seaduse muudatust oluliselt. Teised näitajad kasvasid protsentuaalselt pärast muudatuse jõustumist.

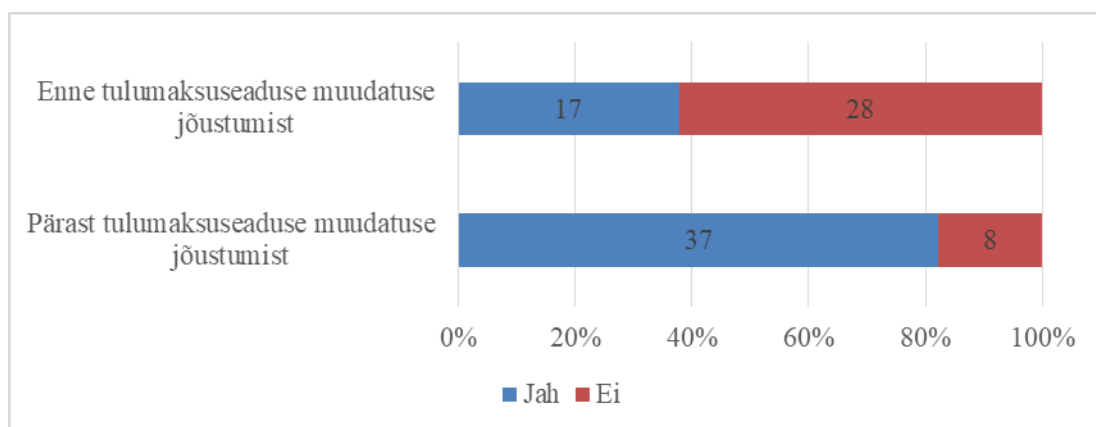
Joonis 13. Töötajate kodu-töö vahelise transpordiliikide võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatusi

Allikas: autori koostatud

Üheks oluliseks küsimuseks oli autori jaoks ka see, milliseid transporditüüpe ettevõtjad enim kasutasid nii eelnevalt kui ka pärast maksumuudatuste jõustumist. Joonisel 13 on välja toodud kodu-töö vahelise transpordiliikide võrdlus, kuna mitmed ettevõtjad kasutasid mitut erinevat transpordiliiki, siis toodi välja mitmete ettevõtete puhul mitu varianti. 2017. aastal oli populaarseimaks transpordiliigiks isikliku sõiduauto kasutamine, mida kasutas 17 ettevõtjat. See jäi ka 2018. aastal kõige kasutatavaimaks variandiks. Enne seadusemuudatuse jõustumist oli teiseks transporditüübiks ettevõtte sõiduauto kasutamine, mida kasutas kokku 16 ettevõtjat. 2018. aastal vähenes aga antud näitaja oluliselt ning selle üheks põhjuseks võib pidada ettevõtte sõiduautode erasõitudeks kasutamise kilovatipõhise arvestuse seadusemuudatuse jõustumine antud aastal. Teiste transpordiliikide seas toimus küll väikeseid muudatusi, kuid mitte märkimisväärsed.

3.6. Töötajate tervise edendamisega seotud kulude katmine enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs

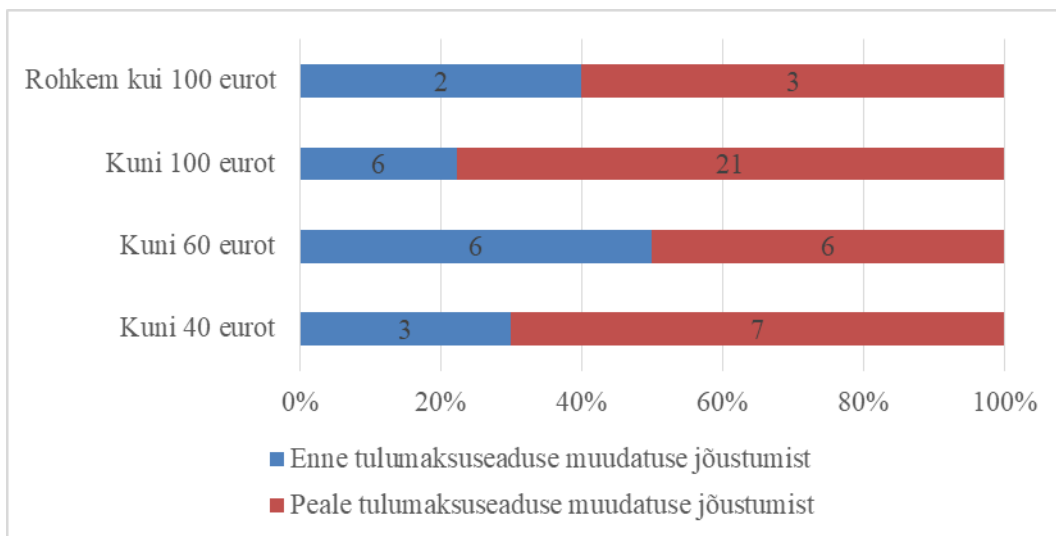
Käesolevas peatükis sooviti välja selgitada kui paljud küsimustikule vastanud ettevõtjad hüvitavad oma töötajatele tervise edendamisega seotud kulutusi ning välja selgitada, kas seadusemuudatus mõjutas ka ettevõtete käitumist. Jooniselt 14 on näha, et 45-st soodustusi pakkuvast ettevõtjast hüvitas/kattis töötajate tervise edendamisega seotud kulutusi enne maksumuudatuse jõustumist 17 ning pärast muudatust 37. Antud tulemus tuli autorile meeldiva üllatusena, kuna see näitab, et seadusemuudatus oli tööandjatele positiivseks lükkeks pööramiseks rohkem tähelepanu oma töötajate tervisele, kuna töötaja näol on tegemist ettevõtte ühe olulisema varaga, siis nende tervise eest hoolitsemine on üheks rahulolu tõstmise võimaluseks ettevõttes.

Joonis 14. Töötajate tervise edendamisega seotud kulutuste hüvitamine/katmine enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuste jõustumist

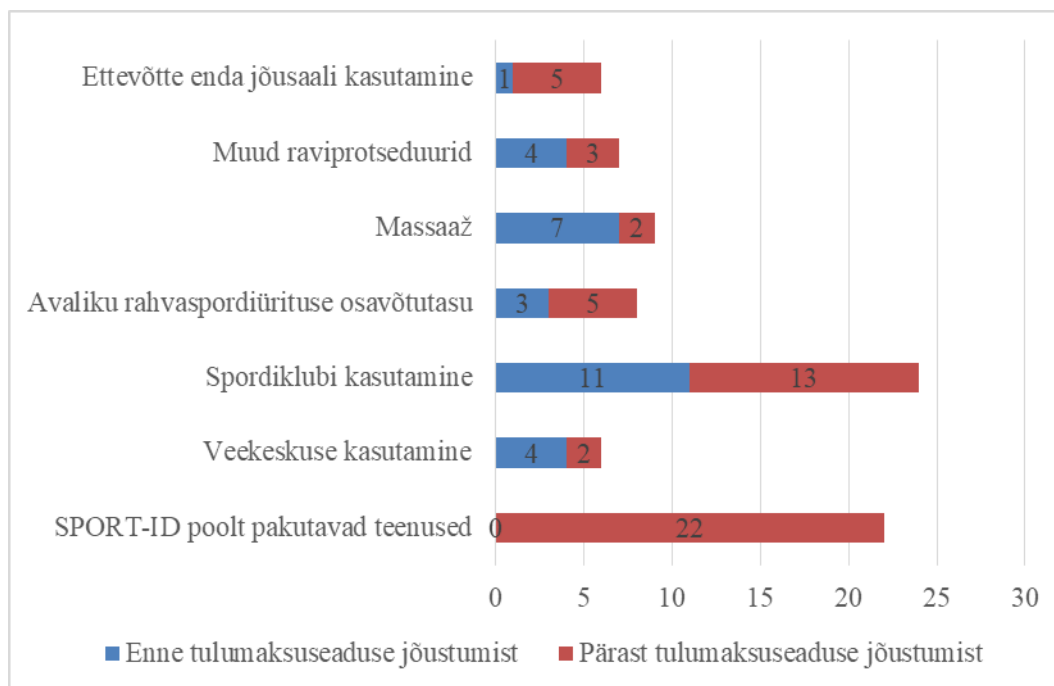
Allikas: autori koostatud

Lisaks sooviti võrrelda ettevõtjate rahalisi kulusi töötajate tervisega seotud kulutuste hüvitamisele/katmisele. Küsitluse käigus selgus, et kui eelnevalt jagunesid võrdselt panustatavad summad kuni 100 eurot ning kuni 60 eurot kvartalis töötaja kohta, siis pärast seadusemuudatuse jõustumist pakuvad üle poole ettevõtjatest oma töötajatele tervise edendamiseks seotud kulutusi kuni 100 euro väärtuses kvartalis. (Joonis 15) Antud tulemusest saab järeldada, et enamik ettevõtjatest, kes otsustasid pärast seadusemuudatuste jõustumist hakata töötajatele pakkuma kulude hüvitamist/katmist, hakkasid seda tegema pigem kehtestatud maksuvabastuse maksimumpiirides, milleks on 100 eurot kvartalis ühe töötaja kohta.

Joonis 15. Töötajate tervise edendamiseks seotud kulutuste hüvitamine/katmine summaliselt töötaja kohta kvartalis enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist (eurodes)
Allikas: autori koostatud

Ühe olulise näitajana soovis autor välja selgitada, milliseid tervise edendamiseks seotud kulusid kaeti enim enne ja pärast seadusemuudatust. (Joonis 16) Vastused ei jagune täpselt arvuliselt antud erisoodustusi pakkuvate ettevõtjatega, kuna enamik vastanuid võimaldasid mitmeid erinevaid teenuseid korraga.

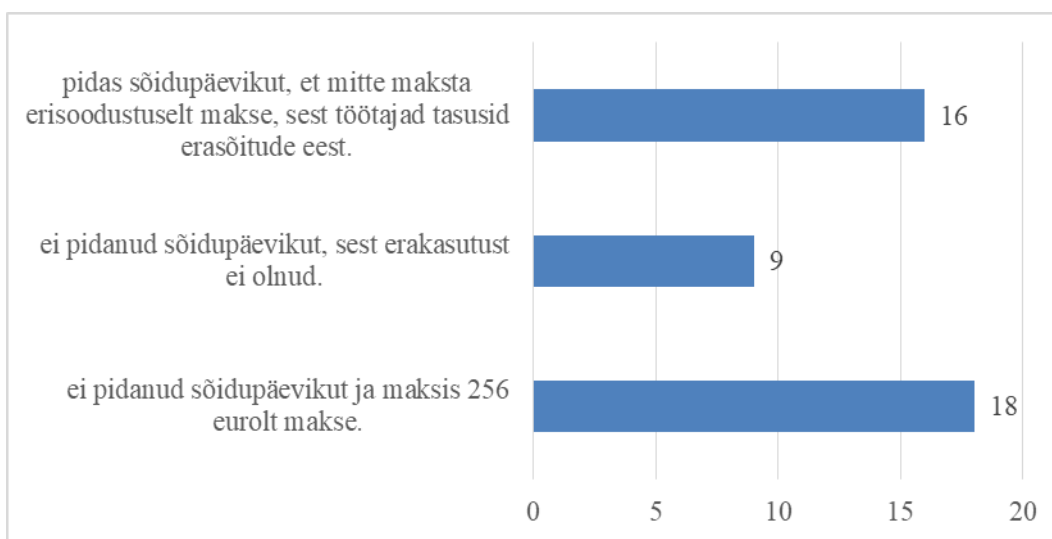

Joonis 16. Tervise edendamiseks seotud kulutuste liikide võrdlus enne ja pärast tulumaksuseaduse jõustumist
Allikas: Autori koostatud

Tulemuste jagunemist on näha jooniselt 16, millest selgub, et enne maksumuudatuse jõustumist oli populaarseimaks hüvitatavaks kulutuseks spordiklubi kasutamise võimalus, mida pakkus 11 vastanut, sellele järgnes massaaži pakkumine. Pärast tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist muutus populaarseimaks kulutuseks SPORT-ID poolt pakutavad teenused, mida kasutas 22 vastanut, neile järgnes spordiklubi kasutamine mida pakkus 13 ettevõtjat. Töötajatele võimaldati ka mitmeid teisi kulutusi nagu näiteks veekeskuse kasutamine, ettevõtte enda jõusaali kasutamine, avaliku rahvaspordiürituse osavõtt ning muud teenused, milleks olid näiteks balnoteraapia, füsioteraapia ning kontoris korraldatav iganädalane võimlemine. SPORT-ID laialdast kasutuselevõtmist pärast seadusemuudatuse jõustumist võib põhjendada sellega, et see lihtsustas ettevõtjate tervise edendamiseks seotud kulutuste haldamist, sest tööandja maksab töötaja eest portaali kaudu endale sobivaima summa, mille järgi saab töötaja ise otsustada, millist teenusepakkujalt ta endale sobivaimat teenust soovib soetada. See annab töötajatele valikuvabaduse ja võimaluse otsustada, millele nad täpsemalt soovivad ettenähtud summat kasutada.

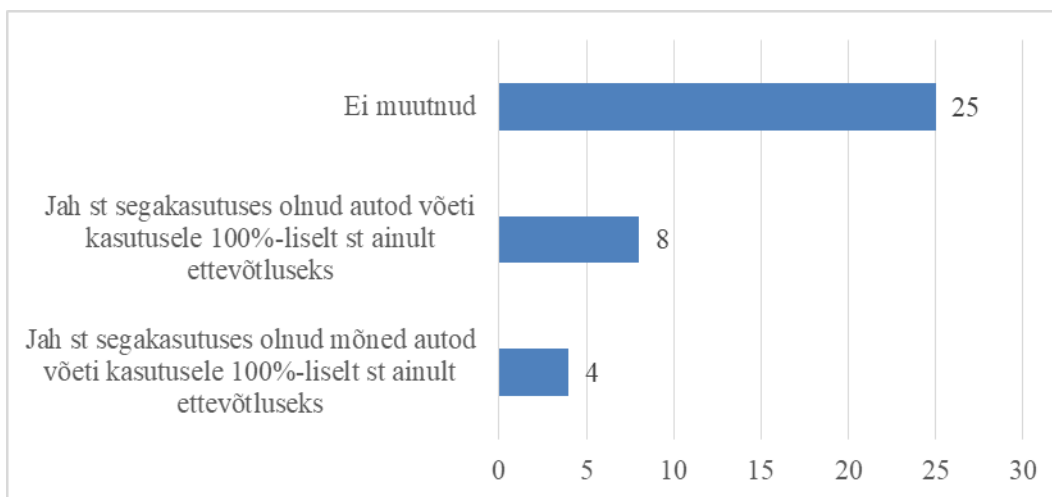
3.7. Ettevõtte sõiduautode kasutamisega seotud kulud enne ja pärast tulumaksuseaduse muudatust: võrdlusanalüüs

Küsitluse käigus sooviti välja selgitada ettevõtte sõiduauto kasutamisega seotud kulutuste kasutamise võrdlus enne ning pärast tulumaksuseaduse muudatuste jõustumist. Ühe küsimusena sooviti teada saada kuidas ettevõtjad 2017. aastal maksid ettevõtte sõiduautode kasutamise eest erisoodustuselt makse. Küsitluse tulemusena selgus, et 2017. aastal ei pidanud 16 ettevõtjat sõidupäevikut ning maksis 256 eurot makse ning 14 ettevõtjat pidas sõidupäevikut, et mitte maksta erisoodustuselt makse, sest töötajad tasusid erasõitude eest. (Joonis 17) Antud tulemusest selgub, et sõidupäeviku pidamine ja selle mittepikamine jagunesid võrdselt.

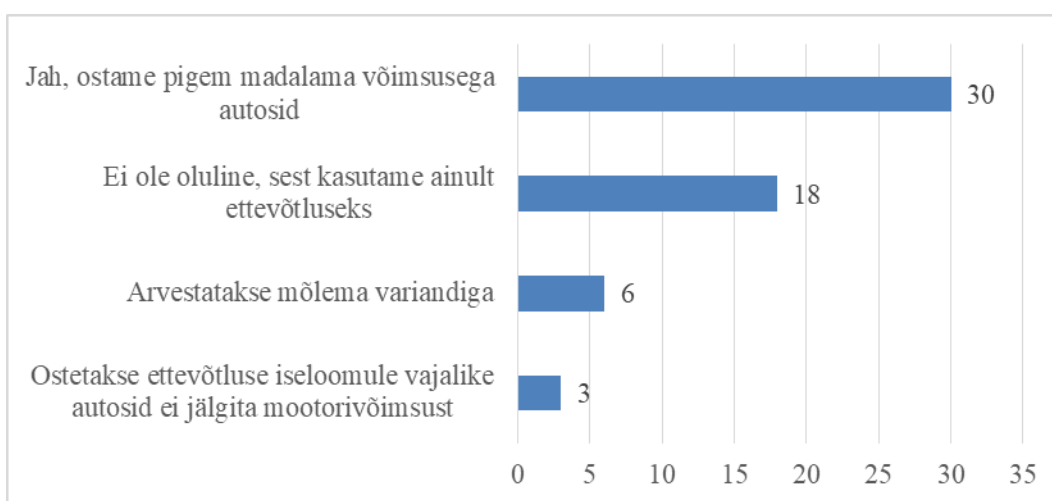
Joonis 17. Ettevõtte sõiduauto kasutamine erasõitudeks enne seadusemuudatust
Allikas: autori koostatud

Seoses seadusemuudatuse jõustumisega prognoosis autor, et mitmed ettevõtjad muudavad segakasutuses 2017. aastal olnud sõidukid 100% ettevõtluseks kasutatavateks autodeks, et mitte maksta erisoodustuselt makse 2018. aastal. Küsitlusest selgus, et 25 ettevõtjat ei muutnud autode kasutusotstarvet, kuid 8 tegi seda ning 4 tegid seda osaliselt ehk ainult mõned autod muudeti ainult ettevõtluseks kasutatavateks sõiduautodeks. Antud küsimuse tulemusena saab öelda, et antud seadusemuudatus mõjutas ettevõtjaid st muudeti ettevõtte sõiduautode kasutusotstarvet. (Joonis 18). Seoses 100% ettevõtluseks kasutatavate autodega uuriti ka vastajatelt, kas selliste autode puhul on tehtud ka Maanteeametisse vastavasisuline märge. Tulemustest selgus, et kõik ettevõtjad olid seda teinud, mis on autori arvamuse kohaselt heaks tulemuseks ning näitas, et vastajad peavad jõustunud seadusemuudatustest kinni.

Joonis 18. Ettevõtte autode kasutusotstarbe muutmine/mitte muutmine 2018. aastal pärast tulumaksuseaduse jõustumist
Allikas: autori koostatud

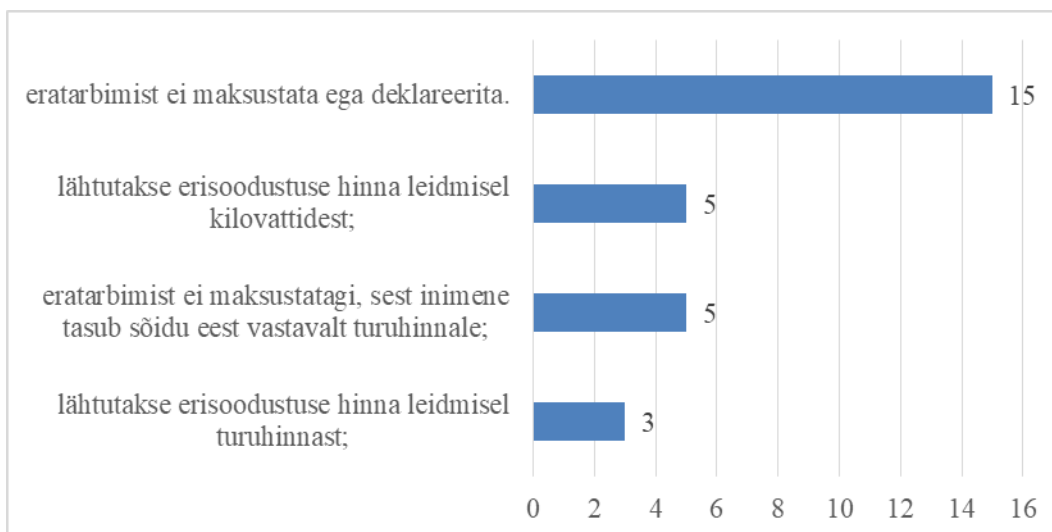
Kilovatipõhise süsteemi rakendamine ettevõtte sõiduautode kasutamisel erasõitjateks tekitas autoris küsimuse, et kas uue auto soetamisel 2018. aastal pööravad ettevõtted mootorivõimsusele tähelepanu. Tulemustest selgus, et 40 ettevõtet ostavad pigem madalama võimsusega autosid, 18 ettevõtte puhul ei olnud see oluline, kuna sõiduautosid kasutatakse ainult ettevõtluseks. Teiste vastusevariantidena toodi välja, et arvestatakse mõlema eelmainitud variandiga ning, et soetatakse ettevõtluse iseloomule vajalikke autosid ega jälgita mootorivõimsust. (Joonis 19) Sellise vastuse tõid välja ettevõtjad, kes tegelevad näiteks põllumajanduse või ehitusega, kuna nende tegevusvaldkonna spetsiifika tõttu on neile oluline pääseda ligi ka raskesti ligipääsetavatesse kohtadesse.

Joonis 19. Sõiduauto mootorivõimsuse jälgimine soetamisel 2018. aastal
Allikas: autori koostatud

Lisaks sooviti välja selgitada kas vastajad otsustasid 2018. aastal müüa maha ettevõttele kuuluva sõiduauto, et vähendada kilovatipõhisele erisoodustuse maksustamisele kuuluvat summat. Tulemustest selgus, et 12 ettevõtjat müüs oma sõiduauto ning 25 vastanut seda ei teinud. Antud tulemuste järgi saab tõlgendada, et antud seadusemuudatus siiski mõjutas ettevõtjate käitumist ning ajendas neid müüma suurema võimsusega autosid, et vähendada maksukoormust.

Ainult ettevõtluseks kasutatava sõiduauto puhul on ettevõtja kohustatud seda ka tõendama-variantideks on sõidupäeviku täitmine või elektroonilise GPS-sõidupäeviku kasutamine. Saadud vastustest selgus, et 16 ettevõtjat täidab sõidupäevikut ning 10 kasutab elektroonilist sõidupäevikut. Antud tulemus näitab selgelt seda, et tulumaksuseaduse muudatuse rakendumine ei vabastanud ettevõtjaid sõidupäeviku täitmisest.

Joonis 24. Kaubikute kasutamisel erasõitudeks

Allikas: autori koostatud

Seadusemuudatusega rakendus ka muudatus, mis puudutas ettevõtte N1 kategooria kaubikute kasutamist erasõitudeks. Küsimustiku käigus uuriti, mis meetodit vastajad kasutasid antud kategooria sõidukite kasutamiseks. Tulemusest selgus, et 15 vastanut ettevõtjat ei maksusta ega deklareeri kaubikute eratarbimist. Erisoodustuse hinna leidmisel kilovattidest ja töötaja enda poolset tasumist erakasutuse eest vastavalt turuhinnale kasutas mõlema puhul 5 ettevõtjat, 3 vastanutest lähtus erisoodustuse hinna leidmisel turuhinnast. (Joonis 24)

3.8. Järeldused ja ettepanekud

Seoses soodustusi puudutavate seadusemuudatuste jõustumisega, tekkis paljudel ettevõtjatel võimalus mitmeid eelnevalt maksustatavaid soodustusi pakkuda töötajatele osaliselt maksuvabalt. See andis tööandjatele võimaluse otsustada, kas edaspidi pakkuda oma töötajatele erinevaid soodustusi või suurendada nende rahalist mahtu.

Töötajate eluasemekulude hüvitamine oli üheks näitajaks, mis küll kasvas osaliselt pärast seadusemuudatust, kuid selle kasv ei olnud märkimisväärne. Tulemustest selgus, et tegelikult antud summa ei motiveerinud ettevõtjaid pakkuma töötajatele eluasemekulude hüvitamist, kuna maksuvaba summa ei kata tegelikult kogu kehtivat turuhinda ja ei võimalda sellises maksumuses pakkuda töötajatele piisavalt elamisväärseid tingimusi. Selline soodustus ei motiveeri ka töötajat asuma tööle oma elukohast kaugemal asuvas ettevõttes, kuna omaosalus eluaseme puhul oleks ikkagi suhteliselt suur. Üheks ettepanekuks oleks maksuvaba summa suurendamine ning selle muutmine vastavalt kehtivatele korteri üüri turuhindadele.

Kodu-töö vahelise transpordi puhul oli soodustuse pakkumise maht suhteliselt sama eelneva perioodiga. Kui varasemalt oli see üheks pakutavaimaks hüveks töötajatele, siis pärast muudatuste jõustumist jäid ka summad suhteliselt stabiilseks ning suuri muutusi ei toimunud. Kõige rohkem muudatusi oli transporditüüpide seas. Suurimaks oli isikliku sõiduauto kasutamise kasv ning ettevõtte sõiduauto kasutamise vähendamine. Viimase põhjuseks võib pidada ettevõtte sõiduautode kilovatipõhise arvestuse maksumuudatust, mis jõustus 2018. aastal.

Enim kasvanud näitajaks oli töötajate tervise edendamise seotud soodustused, mis kasvas ligi kahekordselt pärast muudatuse jõustumist. Antud näitaja tuli autorile positiivse üllatusena ning oli hea tõdeda, et antud muudatus suurendas ettevõtjate puhul töötajate tervisesse panustamist. Seda tehti ka kindlasti eelnevalt, aga rahalistel põhjustel ei võimaldatud seda nii laialdaselt tööandjate seas. Muudatus andis hea võimaluse pakkuda seda ettevõtjatel maksuvabas määras. Seda näitas ka summa muutus kvartalis. Kui eelnevalt olid tulemused jaotunud suhteliselt võrdselt, siis pärast seadusemuudatuse jõustumist võimaldasid seda enamik maksuvaba piirmäära ulatuses st kuni 100 eurot kvartalis. Suureks muutuseks oli ka Sport-ID laialdane kasutusele võtmine. Antud lahendus toimus juba ka eelnevalt ning analüüsi käigus tekkis autoril küsimus, et mis põhjusel antud lahendust eelnevalt ei kasutatud. Uuringu käigus see kahjuks ei selgunud ning sellest olenevalt oleks huvitav välja selgitada, miks tööandjad seda varasemalt ei

kasutanud. Ettepanekuna võiks tervise edendamisega seotud soodustuste maksuvaba määr olla edaspidi seotud inflatsiooniga ning suurenda hinnataseme tõusu korral igal aastal.

Ettevõtte sõiduautode kasutamisel erasõitudeks selgus, et pärast seadusemuudatuse jõustumist muutsid mitmed ettevõtjad sõiduautode kasutusotstarvet. Muutes segakasutuses olevad sõiduautod ettevõtluses kasutatavateks sõiduautodeks, et mitte maksta erisoodustuselt makse. Uurimusest selgus, et 2018. aastal autot ostes jälgivad suurem enamus vastanud ettevõtjaid sõiduki mootorivõimsust. Kilovattide jälgimine autode soetamisel on tegelikult positiivne eelkõige keskkonna aspektist ning kindlasti ka ajendiks ettevõtetal soetama tulevikus elektriautosid. 100% ettevõtluseks kasutatava sõiduauto puhul on ettevõtja kohustatud seda ka Maksuametile tõendama. Enim kasutatavaks variandiks oli endiselt sõidupäeviku täitmine, mis näitas, et seadusemuudatus ei vabastanud ettevõtjaid sõidupäeviku pidamisest ning tegelikult jätkub kõik endistviisi.

KOKKUVÕTE

Lõputöös vaadeldi eluasemekulude, kodu-töö vahelise transpordi ning töötajate tervise edendamise seotud kulutuste hüvitamist/katmist ning ettevõtte sõiduautode kasutamise maksustamist puudutavaid seadusemuudatusi.

Lõputöö eesmärk oli välja selgitada, millist mõju avaldasid maksumuudatused Eesti ettevõtetele ning kuidas muutis see nende soodustuste pakkumist töötajatele. Selleks võttis autor fookusesse neli tulumaksuseaduse muudatust, töö käigus selgitas autor nende sisu ja analüüsis nende kasutamist enne ning pärast muudatuste jõustumist.

Muudatustega seoses hakati rakendama maksuvabastusi eluasemekuludele, kodu-töö vahelisele transpordile ning töötajate tervise edendamise seotud kulutustele. See andis ettevõtjatele võimaluse hakata antud soodustusi laialdasemalt pakkuma oma ettevõtte töötajatele. Lõputöö käigus läbiviidud küsitlusest selgus, et antud seaduse muudatuste rakendumine suurendas ettevõtetes soodustuste pakkumist. Suurenes nii soodustusi saanute arv kui ka soodustuste maksumus.

Ettevõtte sõiduautode kilovatipõhine maksustamine andis hea eelise ettevõtjatele, kelle autopark koosnes üle viie aasta vanadest ning väiksema mootorivõimsusega sõidukitest. Alla 5 aasta vanade ja suurema võimsusega autopargi omanikud said pigem negatiivse "üllatuse" osaliseks ning mitmed ettevõtjad olid olukorras, kus sõiduauto muudeti kas 100% ettevõtluses kasutatavaks sõiduautoks või otsustati sõiduauto maha müüa, et vältida kilovatipõhist arvestust. Väidetavalt oli ettevõtte sõiduautosi puudutava maksumuudatuse eesmärk kergendada ettevõtjate elu, kuid tegelikult ei muutnud see väga midagi. 100% st täielikult ettevõtluses kasutusel olevate autode puhul jäi siiski alles aruandmise kohustus Maksuametile, kas sõidupäeviku või GPS-elektronilise sõidupäeviku pidamise näol. Küsitluse tulemuste analüüsimisel leiti, et seadusemuudatuste jõustumisega vähendati mõningal määral ettevõtte sõiduautode kasutamist erasõitudeks. Küsimustiku vastustest joonistus ka selgelt välja, et enamik vastanutest jälgib

tulevikus autode soetamisel nende mootorivõimsust. Kõik ettevõtted, kes kasutasid sõiduautosid ainult 100% ettevõtluseks, olid teinud ka vastava märke maanteeameti kodulehel.

Lõputöö kirjutamise ja küsitluse tulemuste analüüsimise käigus jõudis autor järeldusteni, et seadusemuudatustel oli pigem positiivne mõju ettevõtetele, kuna andis võimaluse pakkuda laialdasemalt töötajatele mitmeid soodustusi. Eriti tugevalt oli seda näha tervise edendamisega seotud soodustuste puhul, mille pakkumine suurenes oluliselt pärast seadusemuudatuse jõustumist. Laialdaselt leidis kasutust pärast muudatuste jõustumist Sport-ID poolt pakutavad teenused, mida hakkasid kasutama üle poolte antud soodustusi pakkuvatest ettevõtetest. Lisaks suurenes ka kodu-töö vahelise transpordi pakkumine töötajatele ning töötajate eluasemekulude hüvitamine. Antud muudatused ei olnud küll märkimisväärsed, kuid andsid ettevõtjatele hea võimaluse võimaldada soodustusi suuremates summates.

Lõputööst selgus, kuidas mõjutasid ettevõtteid jõustunud tulumaksuseaduse muudatused-milliseid soodustusi hakkasid tööandjad oma töötajatele pakkuma ning kas muudatused suurendasid ka hüvitatavaid summasid. Üldiselt saab öelda, et tulemused avaldasid vastanute seas positiivset mõju ning maksumuudatustest võitsid mõlemad osapooled eluasemekulude, kodu-töö vahelise transpordi ja tervise edendamisega seotud kulutuste puhul. Ettevõtte sõiduautode kasutamise puhul oli muudatustest nii „võitjaid“ kui ka „kaotajaid“, kuna mõne puhul maksukoormus kasvas, kuid teisel jälle vähenes.

SUMMARY

THE IMPACT ON ESTONIAN ENTERPRISES OF THE AMENDMENTS OF FRINGE BENEFITS ADOPTED IN 2017 AND 2018 TO THE INCOME TAX ACT

Merilin Oja

The thesis focuses on legislative amendments concerning the compensation of the costs relating to housing expenses, transportation between work and home, health improvement of employees and the taxation of company vehicles. The goal of the thesis was to find out what impact the amendments on the Income Tax Act had on Estonian enterprises and how this altered the system of employee benefits available in those enterprises. The author therefore focused on four amendments on the Income Tax Act and explained the content of those amendments as well as analyzed the usage of them prior and after those amendments entered into force.

Due to the amendments the tax exemptions were applied on the costs of housing expenses, the expenses of transportation between work and home, the expenses of health improvements of the employees. This made it possible for the enterprises to offer such fringe benefits to their employees more widely. The questionnaire conducted for the purpose of the thesis exposed that the application of such amendments increased the provision of such benefits by employers.

The kilowatt-based taxation on company cars gave an advantage to the companies with a carpool of vehicles older than 5 years or those with less engine power. The enterprises that had less than 5 years old cars were rather negatively surprised and several entrepreneurs were either forced to alter the car to be used 100% as enterprise vehicle or sell it altogether in order to avoid expenditure-based recordings. Allegedly, the purpose of such tax amendment was to ease the life of entrepreneurs, however, the desired effect was quite insignificant. In case of the vehicles that were used 100% as company cars, the enterprises still remained liable to report to the Tax Board by either keeping a logbook or a GPS-based logbook. Moreover, the responses to the

questionnaire clearly indicated most of the respondents would pay more attention to the engine power while procuring a vehicle in the future.

As the result of the thesis and the analysis of results of the questionnaire, the author concludes that the legislative amendments had rather a positive effect on enterprises since it allowed the entrepreneurs to offer their employees various benefits on a wider scale. This could especially be observed in benefits concerning health promotion that increased essentially after the legislative amendments entered into force. The services offered by Sport-ID became widely used and more than half of the companies offering such benefits started to use Sport-ID. The reimbursement of the cost connected to housing expenses of the employees as well as provision of transportation between work and home also increased. Although the amendments were not significant, it enabled the enterprises to provide benefits to their employees in higher amounts.

In general, the results of the questionnaire reveal that the amendments had above all a positive effect among the respondents and that both entrepreneurs as well as their employees profited from the amendments regarding the fringe benefits connected to housing expenses, transportation between work and home and health promotion. As to the usage of company vehicles, there were both “winners“ as well as “losers“ – there were entrepreneurs that suffered an increased tax burden, however, there were others for whom the tax burden decreased.

KASUTATUD ALLIKAD

2018. *maksumuudatused- kõik mida pead teadma*. (2017). Simply accounting. Kättesaadav: <https://raamatupidamisteenused.com/maksud/2018-maksumuudatused/>, 5. oktoober.2018.
- Employee Benefits*. (2018). Internal Revenue Service. Kättesaadav: <https://www.irs.gov/businesses/small-businesses-self-employed/employee-benefits>, 30.detsember. 2018.
- EMTAK tegevusalad*. (2008). Registrate ja infosüsteemide keskus. Kättesaadav: <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>, 20. november. 2018.
- Ettevõtte autode maksustamine*. (2017). Regmas Raamatupidamisteenus. Kättesaadav: <http://regmas.ee/ettevotte-autode-maksustamine/>, 5. oktoober.2018.
- Kagen, J. *Fringe benefits*. (2018). Kättesaadav: <https://www.investopedia.com/terms/f/fringe-benefits.asp#ixzz5TKyrmFEV>, 5.oktoober. 2018.
- Hagelberg, R. (2007). *Rahaasjadest ja riigi rollist nende korraldamisel*. Tallinn: Eesti pank.
- Hallikma, M. R. (2016). *Maksuviidad 2017*. Tallinn: Äripäev.
- Jakobi, T. (2017). *Kaubiku eratarbeks kasutamine 2018*. Kättesaadav: <http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2017/10/16/kaubiku-eratarbeks-kasutamine-2018>, 5. oktoober. 2018.
- KMS RT*, 01.10.2018, 1, § 2.
- Kohalikud omavalitsused*. (2018). Rahandusministeerium. Kättesaadav: <https://www.rahandusministeerium.ee/et/kov>, 10. november. 2018.
- Kokemuller, N. (2018). *What Are Fringe Benefits for an Employee?* Kättesaadav: <https://smallbusiness.chron.com/fringe-benefits-employee-41950.html>, 30.detsember.2018.
- Kuidas tõendada sõiduauto kasutamist*. (2018). Raamatupidaja. Kättesaadav: <http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2018/01/04/kuidas-toendada-soiduauto-kasutamist>, 10. november.2018.
- Making the most of fringe benefits*. (2017). FSPG Chartered Accountants. Kättesaadav: <http://www.fspg.co.uk/wp-content/uploads/2017/03/KeyGuidesJanuary17-Fringebenefits.pdf>. 10. oktoober. 2018

- Maksusoodustus tervise- ja spordikuludele alates 1. jaanuarist 2018.* (2017). Maksu- ja Tolliamet. Kättesaadav: <https://www.emta.ee/et/ariklient/tulu-kulu-kaivekasum/erisoodustused/maksusoodustus-tervise-ja-spordikuludele-alates-1>, 10.oktoober.2018.
- Sõiduautode erisoodustus ja sõidupäevikud 2018.* (2018). Raamatupidaja. Kättesaadav: <http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2018/01/03/soiduautode-erisoodustus-ja-soidupaevikud-2018>, 12. oktoober. 2018.
- Sõidukite ja masinate kategooriad.* (2017). Maanteeamet. Kättesaadav: <https://www.mnt.ee/et/soiduk/soidukite-ja-masinate-kategooriad>, 20. oktoober. 2018.
- Tammert, P. (2003). *Maksundus*. Tallinn: OÜ Aimwell.
- Teearu, K. (2017). *Kuidas maksustatakse ettevõtte sõiduauto? (2018 uuendused)*. Kättesaadav: <https://pilvebyroo.ee/ettevotte-soiduauto/>, 20. oktoober. 2018.
- Tereping, M. (2018). *Mis tingimustel ei loeta töötaja eluasemekulude hüvitamist erisoodustuseks?* Kättesaadav: <http://rup.ee/kusimused-vastused/maksud/mis-tingimustel-ei-loeta-tootaja-eluasemekulude-huivitamist-erisoodustuseks>, 10. oktoober. 2018.
- Tingas, R., & Saag, M. (2016). *Erisoodustus*. Tallinn: Äripäev.
- TuMS RT, 16. 12 2018, 10, § 6.
- Ulst, E., Hanson, M. (1996). *Riigi Rahandus II*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.
- What are some examples of common fringe benefits?* (2018). Investopedia. Kättesaadav: <https://www.investopedia.com/terms/f/fringe-benefits.asp#ixzz5TKyrmFEV>, 10.oktoober. 2018.
- Villems, T. (2009). *Erisoodustused näited ja kommentaarid*. Tallinn: Pandekt OÜ.
- Zernask, J. (2017). *Ettevõtja maksugiid 2018*. Tallinn: Äripäev.

LISAD

Lisa 1. Küsimustik

Minu nimi on Merilin Oja ja ma olen Tallinna Tehnikaülikooli tudeng. Lõputöö kirjutamise raames soovin uurida, kuidas on mõjutanud 2017. ja 2018. aastal jõustunud tulumaksuseaduse muudatused ettevõtete käitumist. Uurimus on anonüümne ja Teie vastused jäävad täielikult konfidentsiaalseks. Ankeedi täitmiseks kulub hinnanguliselt 5 minutit. Vastates palun märkige sobiv vastusevariant või kirjutage vastus lahtrisse.

*Ette tänades,
Merilin Oja*

Ettevõtte tegevusvaldkond on: *

- finants.
- kaubandus.
- transport.
- põllumajandus.
- elektroonika.
- ehitus.
- muu.

Ettevõtte töötajate arv: *

- <10 töötajat.
- <50 töötajat.
- <250 töötajat.
- üle 250 töötaja.

Ettevõtte aastane käive on: *

- kuni 500 000 eurot.
- kuni 8 miljonit eurot.
- kuni 40 miljonit eurot.
- rohkem kui 40 miljonit eurot.

Eestis on 79 kohalikku omavalitsust, mis jagunevad 15 linnaks ja 64 vallaks. Kohalike omavalitsuste ehk haldusüksuste territoorium jaguneb omakorda asustusüksusteks: linnad, alevid, alevikud, külad.

Seega: Ettevõtte tegevuskoht on: *

- linn.
- alev või alevik.
- küla.

Milliseid allpool toodud erisoodustusi pakute ettevõtte töötajatele? *

- Eluasemekulude katmine;
- Tasuta kodu-töö vaheline transport;
- Tervise edendamiseks soetatud kulutuste hüvitamine;
- Võimaldatakse ettevõtte sõiduautot kasutada ka erasõitjateks;
- Erisoodustusi ei pakutagi.
- Muu

Kas Teie ettevõttel on erisoodustuse andmisel summaline piirang töötaja kohta aastas?

- Jah
- Ei

Kui jah, kui suur on Teie seatud rahaline piirang töötaja kohta aastas?

Teie vastu

Töötajate eluasemekulude hüvitamine/katmine

01.07.2017 hakkas kehtima seadusemuudatus, mis lubab maksuvabalt hüvitada töölepinguga töötaja majutuskulu, kui:

- *töötaja elukoht on vähemalt 50km kaugusel töökohast;*
- *töötaja omandis pole töökohale lähemal asuvat kinnisvara;*
- *need tingimused on täidetud kogu majutusperioodi jooksul.*

Uue seaduse kohaselt on maksuvaba kulu majutatava töötaja kohta kuni 200 eurot kuus Tallinnas ja Tartus ning mujal Eestis 100 eurot kuus.

Kas hüvitasite enne tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist töötajate eluasemekulusid? *

- Jah
- Ei

Kui jah, siis kui suures summas töötaja kohta kuus?

- Kuni 50 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Kuni 150 eurot.
- Kuni 200 eurot.
- Rohkem kui 200 eurot.
- Muu:

Kas hakkasite katma/hüvitama eluasemekulusid peale jõustunud tulumaksuseaduse muudatust? *

- Jah
- Ei

Kui jah, siis kui suures summas töötaja kohta kuus?

- Kuni 50 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Kuni 150 eurot.
- Kuni 200 eurot.
- Rohkem kui 200 eurot.
- Muu:

Töötajate kodu-töö vahelise transpordi hüvitamine

Alates 01.07.2017 on sõit elu- ja töökoha vahel maksuvaba, kui on täidetud vähemalt üks allpool välja toodud tingimustest:

- *elukoht asub vähemalt 50 km kaugusel töökohast;*
- *tööandja korraldab töötajate transpordi sõidukiga, millel on vähemalt 8 istekohta või loetakse bussiks liikluseaduse tähenduses – sel juhul pole töötaja elukoha kaugus oluline.*

Kas hüvitasite töötajate kodu-töö vahelist transporti enne tulumaksuseaduse jõustumist? *

- Jah
- Ei

Kui jah, siis kui suures summas töötaja kohta kuus?

- Kuni 50 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Kuni 150 eurot.
- Kuni 200 eurot.
- Rohkem kui 200 eurot.
- Muu:

Kuidas toimus ettevõtte poolt kodu-töö vahelise transpordi hüvitamine/katmine enne seadusemuudatuse jõustumist?

- Ettevõtte sõiduautode kasutamine;
- Isikliku sõiduauto kasutamine;
- Ettevõtte poolt pakuti bussivedu;
- Ühistransport;
- Muu:

Kas hakkasite hüvitama töötajate kodu-töö vahelist transporti peale seadusemuudatuse jõustumist? *

- Jah
- Ei

Kui jah, siis kui suures summas töötaja kohta kuus?

- Kuni 50 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Kuni 150 eurot.
- Kuni 200 eurot.
- Rohkem kui 200 eurot.

Kuidas toimub ettevõtte poolt kodu-töö vahelise transpordi hüvitamine/katmine peale seadusemuudatuse jõustumist?

- Võimaldatakse kasutada ettevõtte sõiduautot;
- Hüvitatakse kulud seoses isikliku sõiduauto kasutamisega;
- Toimub ettevõtte poolt pakutav bussivedu;
- Seoses ühistranspordi kasutamisega kaetakse piletite maksumus;
- Muu:

Töötajate tervise edendamise seotud kulutuste hüvitamine/katmine

Alates 1. jaanuarist 2018 saavad ettevõtted tasuta maksuvabalt töötaja (sh ka juhatuse liikme) spordi- ja tervisekulusid kuni 100 euro kvartalis.

Jõustunud seaduse kohaselt on maksuvabadeks tervise edendamise kuludeks:

- 1) avaliku rahvaspordiürituse osavõtutasu;*
- 2) sportimis- või liikumispaiaga regulaarse kasutamisega otseselt seotud kulutused;*
- 3) tööandja olemasolevate spordirajatiste ülalpidamiseks tehtavad kulutused;*
- 4) kulutused tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenustele;*
- 5) ravikindlustuslepingu kindlustusmakse.*

Kas hüvitasite 2017. aastal töötajatele tervise edendamise seotud kulutusi? *

- Jah
- Ei

Kui jah, siis millises summas töötaja kohta kvartalis?

- Kuni 20 eurot.
- Kuni 40 eurot.
- Kuni 60 eurot.
- Kuni 80 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Rohkem kui 100 eurot.

Milliseid tervise edendamise seotud kulutusi hüvitasite 2017. aastal enne tulumaksuseaduse muudatuse jõustumist?

Teie vastus

Milliseid tervise edendamise seotud kulutusi hakkasite töötajatele katma/hüvitama peale 2018. aastal tulumaksuseaduse jõustumist?

Teie vastus

Kui suures summas hüvitate/kannate töötajate tervise edendamise seotud kulusid töötaja kohta kvartalis?

- Kuni 20 eurot.
- Kuni 40 eurot.
- Kuni 60 eurot.
- Kuni 80 eurot.
- Kuni 100 eurot.
- Rohkem kui 100 eurot.

Ettevõtte sõiduauto kasutamine erasõitudeks

Alates 1. jaanuarist 2018 asendus fikseeritud erisoodustuse hind 256 eurot kuus sõiduauto mootori võimsusel põhineva määraga (kilovati hinnaga). Erisoodustuse hind on uuel sõiduautil 1,96 eurot kW kohta kuus ja üle 5 aasta vanusel sõiduautil 1,47 eurot kW kohta kuus.

2017. aastal ettevõtte:

- ei pidanud sõidupäevikut ja maksis 256 eurot makse.
- ei pidanud sõidupäevikut, sest erakasutus ei olnud.
- pidas sõidupäevikut, et mitte maksta erisoodustuse makse, sest töötajad tasusid erasõitude eest.
- Muu:

Kas 2018. aastal muutsite ettevõtte autode kasutusotstarvet?

- Jah st segakasutuses olnud autod võeti kasutusele 100%-liselt st ainult ettevõtluseks.
- Ei muutnud.
- Muu:

Kas ettevõtte müüs enne 2018. aastat sõiduauto, et vältida kilovatipõhist erisoodustuse maksustamist? *

- Jah
- Ei

Kas ettevõtte arvestab 2018. aastal sõiduautode ostmisel mootorivõimsust? *

- Jah, ostame pigem madalama võimsusega autosid.
- Ei ole oluline, sest kasutame ainult ettevõtluseks.
- Muu:

100% ettevõtluseks kasutatava sõiduauto puhul tõendab Teie ettevõtte kasutamist üksnes töösõitude tarbeks:

- täites sõidupäevikut.
- kasutades elektroonilist GPS sõidupäevikut.
- Muu:

Kui ettevõttel on 100% ettevõtluseks kasutatav sõiduauto, siis kas maanteeametisse on tehtud sellekohane märg?

- Jah
- Ei
- Muu:

Kaubikute kasutamisel erasõitudeks:

- lähtutakse erisoodustuse hinna leidmisel kilovattidest;
- lähtutakse erisoodustuse hinna leidmisel turuhinnast;
- eratarbimist ei maksustatagi, sest inimene tasub sõidu eest vastavalt turuhinnale;
- eratarbimist ei maksustata ega deklareerita.